

**HUMANISTINEN
AMMATTIKORKEAKOULU**

**Tukea maahanmuuttajaopiskelijalle
Vaasan ammattiopistossa**

Tiina Sirén-Nuutinen

Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelma (210op)

Arvioitavaksi jättämisaika 10 / 2014

www.humak.fi

HUMANISTINEN AMMATTIKORKEAKOULU

Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelma

TIIVISTELMÄ

Työn tekijä Tiina Sirén-Nuutinen	Sivumäärä 41 ja 2 liitesivua
Työn nimi Tukea maahanmuuttajaopiskelijalle Vaasan ammattiopistossa	
Ohjaava(t) opettaja(t) Lea Leminaho ja Pirkko Salo	
Työn tilaaja ja/tai työelämäohjaaja Vaasan ammattiopisto	
<p>Tiivistelmä</p> <p>Opinnäytetyöni tavoitteena on kartoittaa mitä tukitoimia maahanmuuttajaopiskelija saa Vaasan ammattiopistossa opiskeluhuollon henkilöstöltä. Tutkimukseni tulokset ovat osa Leonardo da Vinci TransVet, intergration of vulnerable groups, focused on transition from school to vacation or world of work-hankkeen Suomen osuutta ja tämän hankkeen yksi tavoitteista on esitellä hyviä käytäntöjä Suomesta miten maahanmuuttajanuoria kotoutamme ja pyrimme osallistamaan suomalaiseen yhteiskuntaan. Tutkimuksessani pyrin saamaan esille niitä keinoja millä oppilaitos pystyy tukemaan maahanmuuttaja-taustaista nuorta opinnoissaan ja siten lisäämään opintojen läpäisyä ja vähentämään keskeyttämissiä opinnoissa. Opinnäytetyöni on Vaasan ammattiopiston tilaama.</p> <p>Opinnäytetyöni on ajankohtainen, koska keväällä 2014 tapahtuneen yhteishaku uudistuksen myötä, oppilaitokset eivät voi enää testata hakijoiden kielitaitoa mikäli nuorella on Suomessa suoritettu peruskoulun päättötodistus. Tämä tarkoittaa, että oppilaitoksiin tulee opiskelemaan ammatilliseen koulutukseen nuoria hyvinkin huonolla kielitaidolla. Oppilaitoksellamme täytyy olla valmiiksi mietittynä niitä keinoja millä tukea ja auttaa näitä nuoria ammatillisessa koulutuksessa jotta saavutamme sen tavoitteen mitä yhteiskunta oppilaitokselta vaatii. Ammattiopiston tavoitteena on tukea opiskelijan kasvua ja kehittämistä hyväksi ja tasapainoiseksi yhteiskunnan jäseneksi.</p> <p>Työ on toteutettu teemahaastatteluina ja osallistuva havainnointina. Olen ollut mukana suomi toisena kielenä tunneilla sekä ammatillisilla tunneilla missä suomi toisena kielenä opettaja on ollut opiskelijan apuna. Tutkimustulokset osoittavat, että nuorille suurimpana haasteena opinnoissa on kielitaito ja erilainen koulukulttuuri. Nämä kaksi asiaa osoittivat että nuoret tarvitsevat paljon tukea toisen asteen koulutuksessa. Tässä tutkimuksessa saatuja tuloksia voidaan hyödyntää Vaasan ammattiopistossa ja myös muissa toisen asteen oppilaitoksissa.</p>	
Asiasanat ammatillinen oppilaitos, kielitaito, maahanmuuttajaopiskelija	

HUMAK UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Degree Programme in Civic and Youth Work

ABSTRACT

Author Tiina Sirén-Nuutinen	Number of Pages 41
Title The support for an immigrant student in Vaasa vocational institute.	
Supervisor(s) Lea Leminaho and Pirkko Salo	
Subscriber and/or Mentor Vaasa vocational institute	
Abstract <p>The objective of the thesis was to do a research on what kind of supportive actions Vaasa vocational institute has to offer an immigrant student.</p> <p>In my thesis I tried to bring out methods and means so that the institute would be able to support the immigrant student in his / her studies and to enable his / her completion of studies and also to decrease suspension of studies. My thesis was ordered by Vaasa vocational institute.</p> <p>My thesis was topical because the system of applying to school altered in spring 2014. The vocational institute could no longer test the language skills of the applicants if he / she had a leaving certificate from a basic school in Finland. This meant that there would be students with poor language skills starting their studies on secondary level e.g. in vocational institutes. It is very important that the vocational institute has means and strategies ready on how to aid, support and guide these students in their studies in order to fulfil the responsibilities required by the society.</p> <p>The thesis was implemented with the help of interviews and active observation. I took part on Finnish as a second language –lessons and on vocational lessons where the Finnish as a second language –teacher was also taking part on.</p> <p>The outcome of this thesis was that the biggest challenges for the immigrant students are the language skills and differences in school cultures. These two factors demonstrate how great the need is to have support mechanisms for the immigrant students in their vocational studies.</p> <p>The results of this thesis can be applied not only in Vaasa vocational institute but in other secondary schools as well.</p>	

Keywords Vocational institute, immigrant student, language skill

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	7
2 OPISKELIJAHUOLTO	9
2.1 Opiskeluhooltosuunnitelma Vaasan ammattiopistossa	11
2.2 Nuorten osallistaminen opiskeluihin ja mahdollisiin tukitoimiin	13
3 OPPIMISYMPÄRISTÖNÄ VAASAN AMMATTIOPISTO	18
3.1 Maahanmuuttajien ammatilliseen peruskoulutukseen valmistava koulutus	20
3.2 Suomi toisena kielenä opetussuunnitelma tutkintoon johtavassa koulutuksessa	21
3.3 Suomi toisena kielenä apuna opetuksessa ja tukena opinnoissa	21
4 OPISKELIJAHUOLLON TUKITOIMET VAASAN AMMATTIOPISTOSSA MAAHANMUUTTAJANUORELLE	23
4.1 Erityisopetus tukena opinnoissa	23
4.2 Opinto-ohjaaja ohjaamassa	25
4.3 Maahanmuuttajakoordinaattori rinnalla kulkemassa	27
4.4 Kuraattori tukena elämänpyörteissä	28
5 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN	30
5.1 Teemahaastattelu	30
5.2 Tutkimusympäristö ja tutkimuksen kohderyhmä	31
5.3 Haastattelujen toteutus ja validiteetti	31
5.4 Tutkimuskysymykset ja aineiston analyysi	32
6 TULOKSET	34
6.1 Haastateltavien mahdolliset aikaisemmat opinnot	34
6.2 Haastateltavien perhesuhteet	35
6.3 Haastateltavien opintojen nykytilanne ja kokemuksia oman maan kouluista	35
6.4 Haasteita opinnoissa ja muilla elämän osa-alueilla	36
6.5 Tulevaisuuden suunnitelmat	37
7 JOHTOPÄÄTÖKSET	38

7.1 Tukitoimet ja nuorten kokemukset	38
7.2 Omaa pohdintaa	39
LÄHTEET	42
LIITTEET	45

1 JOHDANTO

Maahanmuuttaja on yleiskäsite, joka koskee kaikkia eri perustein maasta toiseen muuttavia henkilöitä. Maahanmuuttajien määrä Vaasassa on suuri. Muun kielisiä kuin suomi ja ruotsi on prosentuaalisesti Vaasassa 6.9 % väestöstä. Uudenmaan jälkeen Pohjanmaalla on eniten maahanmuuttajataustaisia henkilöitä Suomessa. Vaasan ammattiopistossa on 7.5 % kaikista opiskelijoista maahanmuuttajataustaisia. Suurimalla osalla ammattiopistoon valituista opiskelijoista koulunkäynnin historia on hyvin hatara. Osalla omasta tai kolmannelta maasta tulevalle on koulunkäyntiä takana vain muutama vuosi. Lisäksi myöhään maahan tulleet eli yläkoulukäisenä tulleet, eivät ehdi peruskoulua käymään kuin muutaman vuoden Suomessa. (Vaasan kaupunki 2014.)

Maahanmuuttajien määrä Vaasan seudulla kasvaa. Oppilaitoksiin tulee entistä enemmän maahanmuuttajataustaisia nuoria. Näin on tärkeä tietää näiden nuorten koulutusta ja opiskeluvalmiuksia jotta koulu voisi mahdollisimman alkuvaiheessa opintoja käyttää tarvittavia tukitoimia apuna opinnoissa ja siten varmistaa läpäisyä. Nämä nuoret tarvitsevat selkeästi enemmän opiskelijahuollon apua jotta koulunkäynti sujuu ja keskeyttämisistä ei tulisi.

Maahanmuuttajan työllistyminen ja yhteiskunnallinen osallistuminen edellyttävät tieto- ja taitoja, joita kehitetään kotouttamista tukevilla toimenpiteillä. Näitä keinoja ovat muun muassa, kotouttamissuunnitelman laatiminen joka sisältää suomen ja ruotsinkielen opetusta sekä luku- ja kirjoitustaidon opetusta. Kotouttamispäätöksissä yhteistyötä tehdään muun muassa kuntien kanssa, esimerkkinä tästä ammatilliset oppilaitokset, työ – ja elinkeinotoimistot ja järjestöt. (Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus 2014.)

Selvitän tällä opinnäytetyölläni niitä keinoja joilla koulun opiskelijahuolto ja koulun muu henkilökunta voisivat edesauttaa nuoria maahanmuuttajataustaisia selviämään opinnoistaan ja saada näin nuoret työllistymään sekä osallistumaan omalta osaltaan suomalaiseen yhteiskuntaan. Haluan saada kuulumaan nuoren oman äänen.

Tämän opinnäytetyön tulokset ovat osa kansainvälisen Leonardo da Vinci TransVet, Integration of vulnerable groups, focused on transition from school to vocation or world of work- hankkeen Suomen osuutta, jossa esitellään hyviä käytäntöjä maa-
hanmuuttajanuorten kotouttamisesta ja osallistamisesta suomalaiseen yhteiskuntaan.

2 OPISKELIJAHUOLTO

Opetushallituksen määräyksen mukaan opiskelijahuoltoa pitää toteuttaa yksilökohtaisena että yhteisöllisenä opiskeluhuoltona. Määräys ei eritele opiskelijoita kantaväestöön tai maahanmuuttajiin. Painopisteenä opiskelijahuollolla tulee olla ennaltaehkäisevä toiminta. Opiskeluhuollon tärkeimpiä tavoitteita on opiskelijan oppimisen, psyykkisen ja fyysisen terveyden ja opiskelijan sosiaalisen hyvinvoinnin edistäminen ja ylläpitäminen. Lisäksi opiskelijahuollon tulee edistää opiskelijan ongelmien varhaisesta tunnistamisesta ja niihin puuttumista. Koulutuksen järjestäjä vastaa siitä että, oppilaitos laatii opiskeluhuoltosuunnitelman. Suunnitelma on laadittava yhteistyössä henkilöstön kanssa. Suunnitelma on tarkistettava vuosittain. (Opetushallitus, määräys 10/11/2014). (liite 1)

Koulutuksen järjestäjän on tehtävä arvio opiskelijahuollon tarpeista ja huolehtia siitä että, opiskelijahuoltopalvelut ovat yhdenvertaisesti kaikkien opiskelijoiden saatavilla ja toiminta tarkoituksenmukaista. Arviossa on huomioitava opiskelijoiden terveyden, hyvinvointiin, opiskelijayhteisöön ja oppimisympäristöön liittyvät tarpeet. Näitä seikkoja tulee hyödyntää monipuolisesti. Opiskelijahuollossa kertynyttä tietoa ja kokemusta sekä myös huoltajien ja erityisesti opiskelijoilta saatua palautetta tulee käyttää hyödyksi arvoissa. Koulutuksen järjestäjän tulee myös määritellä yhteisöllisen opiskelijahuollon palvelut ja ne toimenpiteet jotka liittyvät opiskelijoiden terveyden, turvallisuuden ja hyvinvoinnin seuraamiseen ja edistämiseen. Näitä ovat seuraavat asiat: yhteistyöhuoltajien kanssa ja huoltajien osallistaminen, moniammatillinen yhteistyö hyvän oppimisympäristön takaamiseksi, yhteistyö eri hallintokuntien ja viranomaisten kanssa konsultaatioiden järjestämiseksi ja opiskeluhuollon kehittämiseksi, oppilaitoksen opiskelijahuoltoryhmän toimintatavat ja käytänteet, miten aikaansaada yhteistyötä opiskelu- ja työkyvyn ylläpitämiseen liikunnan ja terveystiedon sekä ammatillisen opetuksen välillä, miten oppilaitos tiedottaa terveydentilavaatimuksista joissain tutkimuksissa, läsnä-olosta koulutuksessa, poissa-oloista koulutuksessa ja poissa-oloihin liittyvistä toimenpiteistä, koulutuksen keskeyttämistä ehkäisevistä toimenpiteistä, esteettömästä oppimisympäristöstä ja tapaturmien ehkäisystä, yhteistyössä tehtävät toimintaohjeet tupakoinnin, nuuskan ja päihteiden käytöstä sekä ennaltaehkäisevät

suunnitelmat ja lisäksi ohjeet päihdeongelmiin puuttumiseksi ja ohjeet hoitoon ohjauksesta, koulumatkojen turvallisuutta koskevat ohjeet. (Opetushallitus, määräys 10/11/2014.)

Kriisi, - ja uhkatilanteista sekä muista vaaratilanteista tulee olla määritelmät toimintatavoista yhteisöllisessä opiskelijahuoltosuunnitelmassa. Kriisisuunnitelmat tulee valmistella yhteistyössä niiden viranomaisten kanssa jota asia koskee. Näissä asioissa pitää olla toimintavalmius ja toimintavalmiutta pitää ylläpitää. Suunnitelma täytyy arvioida ja päivittää. (Opetushallitus, määräys 10/11/2014.)

Yksilökohtaisen opiskeluhoollon toteuttamistavat ja yhteistyö yksittäisen opiskelijan hyvinvoinnin, terveyden ja opintojen etenemisen ja tarvittavien tukitoimien järjestäminen tulee olla määritelty opiskeluhooltosuunnitelmassa. Näitä ovat seuraavat asiat: palveluiden järjestäminen siten että oppilaitoksen henkilökunta on tietoinen keskinäisestä työn –ja vastuunjaosta sekä on tietoinen tarvittavien palveluiden yhteistyötahoista, monialainen asiantuntijaryhmä ja sen toimintatavat ja käytänteet ja lisäksi menettelytavat yksittäisen opiskelijaan liittyvissä asioissa tässä ryhmässä, opiskelijahuoltokertomusten säilytys ja tarkoituksenmukainen laatiminen, yhteistyö opiskelijaterveydenhuollon kanssa jotta opiskelijan toimintakyvyn tai terveydentilan muutokset tunnistetaan ajoissa, opiskelijan tarvitseman terveydenhoidon järjestäminen koulupäivän aikana ja sairaanhoitopalveluihin ohjaus, kuraattori ja psykologipalveluiden järjestäminen, yhteistyö muiden toimijoiden kanssa kuten erikoissairaanhoito, sosiaalitoimi, poliisi, nuorisotoimi ja yhteistyö tehostetun ja erityistuen, perusopetuksen, valmistavien koulutusten, pajatoiminnan ja sairaalaopetuksen yhteydessä ja nivelvaiheyhteistyö jatko-opinnoissa, opiskelijahuollon ohjaus ja tuki kurinpito – asioiden yhteydessä tai määräaikaisten erottamisen aikana.(Opetushallitus,määräys 10/11/2014)

Koko oppilaitoksen opiskelijoiden kanssa työskentelevien, sekä opiskeluhoitopalveluista vastaavien viranomaisten ja työntekijöiden on omassa tehtävässään edistettävä opiskelijoiden ja oppilaitosyhteisön hyvinvointia ja edistettävä kotien ja oppilaitoksen välistä yhteistyötä. Yhteisöllisen opiskeluhoollon edistäminen kuuluu kaikille oppilaitoksessa työskenteleville osana heidän päivittäistä toimintaa. Uudessa laissa lähdetään ajatuksesta että koko kylä kasvattaa. (Mahkonen 2014, 194.)

Valtion kotouttamisohjelmassa tuodaan esiin tarve opinto-ohjaajien koulutuksen kehittämistä siten että, yhtenä painopiste alueena koulutuksessa on maahanmuuttajanuorten erityiskysymykset. Tavoitteena on vähentää eriarvoisuutta, hyväksyä erilaisuus ja kehittää yksilöiden yhdenvertaista kohtelua. (Valtion kotouttamisohjelma, hallituksen painopisteet vuosille 2012-2015, 52- 53).

Maahanmuuttajatausta ei ole määräävä tekijä siihen, että osa nuorista maahanmuuttajataustaisista tarvitsee erityisiä tukitoimia koulunkäynnissä. Ammatillisessa koulutuksessa opiskelevat maahanmuuttajanuoret voidaan jakaa kahteen ryhmään tulosten perusteella. Osalla opiskelijoista ei maahanmuuttajataustan katsota vaikuttavan opintoihin ja osalla opintojen etenemiseen sekä keskeyttämisen syihin liittyy maahanmuuttajatausta. Maahanmuuttajataustaisten opiskelijoiden keskeyttämiseen vaikuttavat opetuskielen osaamisen vaikeudet, puutteelliset valmiudet opiskeluun, taloudelliset vaikeudet ja myös tärkeänä osana hankala perhe- ja elämäntilanne. Maahanmuuttajataustaisten opiskelijoiden keskeyttäminen on kantaväestöä useammin negatiivista koulutuksen järjestäjien mukaan. Keskeyttämisiä selvitystyön perusteella voidaan vähentää riittävillä tukitoimilla, joita ovat muun muassa joustavat opintopulut, riittävästi ohjaus – ja tukitoimia, S2 tai R2 toisena kielenä opetus. (Kilpinen 2009, 84).

2.1 Opiskeluhooltosuunnitelma Vaasan ammattiopistossa

Vaasan ammattiopistossa on tehty uusi opiskeluhooltosuunnitelma, joka astui voimaan 1.8.2014. Kyseessä on oppilaitoskohtainen suunnitelma, joka on laadittu yhteistyössä henkilökunnan, opiskelijoiden ja heidän huoltajien kanssa. Suunnitelma on laadittu opetushallituksen määräysten mukaan. Tämä suunnitelma liitetään Vaasan kaupungin lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan. Suunnitelma tarkastetaan vuoden kuluttua. Vaasan ammattiopiston opiskeluhooltoryhmä tarkoituksena on suunnitella ja kehittää oppilaitoksen ja opiskelijoiden asioita yleisellä tasolla. Ryhmä kokoustaa kaksi kertaa lukuvuodessa. (Vaasan ammattiopisto, opiskeluhooltosuunnitelma 2014.)

Vaasan ammattiopistossa opiskelijahuollon lähtökohtana on opiskelijoista välittäminen. Koko henkilökunnalla on vastuu opiskelijan hyvinvoinnista ja siitä että opinnot etenevät. Tavoitteena on luoda oppilaitos, jossa on hyvä opiskella ja henkilökunnan tehdä työtään. Näillä toimenpiteillä on tarkoitus tukea opiskelijan kasvua ja edistää oppilaitoksen sisäistä ja ulkoista yhteistyötä. Vaasan ammattiopistossa opiskelijahuollon tehtävät jakaantuvat eri toimijoille moniammatillisesti, jotka yhdessä pyrkivät huolehtimaan nuoren kasvatus- ja opetustyöstä. Nämä toimijat ovat aineenopettajat, ryhmänohjaaja ja opiskelijahuoltohenkilöstö eli erityisopettajat, opinto-ohjaajat, kuraattorit ja terveydenhoitajat ja yksikkökohtaiset opiskelijahuoltoryhmät. Vaasan kaupungilla ja ammattiopiston henkilökunnalla on ensisijaisesti vastuu oppimisympäristön turvallisuudesta ja oppilaitosyhteisön hyvinvoinnista. (Vaasan ammattiopisto, opiskeluhuoltosuunnitelma 2014.)

Tavoitteena on edistää opiskelijan oppimista, fyysistä ja psyykkistä terveyttä ja sosiaalista hyvinvointia. Myös oppimisympäristön turvallisuudesta ja terveellisyydestä on huolehdittava. Opiskelijahuollon painopiste alueena on ennaltaehkäisevä toiminta. Opetussuunnitelman mukaiseen opiskelijahuoltoon sisältyvät opiskelijahuolto sekä opiskelijahuollon palvelut, joita ovat psykologi- ja kuraattoripalvelut ja opiskelijaterveydenhuollonpalvelut. Opiskelijalla on oikeus maksuttomaan opiskeluhuollon palveluihin, mutta yli 18-vuotiaiden sairaanhoitopalvelut ovat maksullisia. Vaasan ammattiopistossa opiskelijahuolto järjestetään niin, että siitä muodostuu toimiva ja yhtenäinen kokonaisuus opetus ja sosiaali- ja terveystoimen kanssa. Vaasan ammattiopistossa on opiskelijoiden käytettävissä yksilökohtaiseen tukeen, 5,5 opinto-ohjaajaa, 4,5 laaja-alaista erityisopettajaa, 4 kuraattoria ja yksi maahanmuuttajakoordinaattori. Lisäksi jokaisessa koulutusyksikössä on opiskeluterveydenhuollon palvelut, jotka toteuttaa Vaasan kaupunki. Vaasan ammattiopiston tavoitteena on tarjota jokaiselle opiskelijalle mahdollisuus valmistua ammattiin ottamalla huomioon opiskelijan omat edellytykset. (Vaasan ammattiopisto, opiskeluhuoltosuunnitelma 2014).

Opiskeluhuoltosuunnitelmaan on kirjattu myös yhteistyötahot joiden kanssa tehtävä työ tukee oppilaitosyhteisöä ja joita voidaan tarvittaessa käyttää konsultaatioissa ja opiskelijahuollon kehittämisessä. Näitä tahoja ovat: nuorisotoimi, etsivät nuorisotyöntekijät, hankeyhteistyötä Jupiter ja Föregångar säätiöiden kanssa, lastensuojelu, nuo-

risoasema Klaara. Maahanmuuttajakoordinaattorin keskeinen työ on yhteistyöverkoston ylläpitämien eri viranomaisten kanssa, sosiaalitoimi, ulkomaalaistoiminta, yläkoulut. (Vaasan ammattiopisto, opiskeluhuoltosuunnitelma 2014.)

2.2 Nuorten osallistaminen opiskeluihin ja mahdollisiin tukitoimiin

Keinoja nuoren osallistamiseen omiin opintoihinsa on kirjattu lakiin ammatillisesta koulutuksesta L630/1998, 14 § ja asetuksessa A 811/1998, 3§, 4§, 12 a §. Tämän lain ja asetuksen tarkoitus on, että jokaiselle opiskelijalla tehdään opiskelijan omista lähtökohdista lähtevä henkilökohtainen opiskelusuunnitelma (HOPS). Tarkoitus on että suunnitelmaa päivitetään opintojen edetessä. HOPS yhtenä tarkoituksena on sitouttaa nuorta itseään omiin opintoihinsa ja opintojen etenemiseen. Tarkoitus on myös HOPS:in avulla poistaa opintojen etenemisen mahdolliset esteet. Myös jatkuvalla opinto-ohjauksella tuetaan HOPS:in toteutumista. (Opetushallitus 2014a.)

Henkilökohtaisesta opiskelusuunnitelmasta on kirjattu Vaasan ammattiopiston vuonna 2012 opetussuunnitelman yhteiseen osaan seuraavasti. HOPS tehdään opetussuunnitelman ja opiskelijan valintojen välillä. Laadittaessa suunnitelmaa tehdään myös osaamiskartoitus, jolloin opiskelijan osaamista voidaan tunnustaa ja aikaisemmin tehtyjä opintoja voidaan hyväksi lukea. Hops:ssa on kyse opiskelijan omasta kehityssuunnitelmasta, jonka tarkoituksena on tukea opiskelijan urasuunnittelua ja itsearviointia. Hops: toteutusta ja seurantaa tuetaan opinto-ohjauksella läpi koko opiskeluajan. Vaasan ammattiopistossa Hops:in teosta vastaa ryhmänohjaaja yhdessä opiskelijan kanssa. Myös tarvittaessa yhteistyötä tehdään opinto-ohjaajan ja muiden opettajien kanssa. Mikäli opiskelija keskeyttää opintonsa, hänelle laaditaan aina opiskelusuunnitelma opintojen loppuun saattamisesta. (Vaasan ammattiopisto, opetussuunnitelman yhteinen osa 2012.)

Mikä sitten on HOPS:in tarkoitus? HOPS on opintojen suunnittelun väline että asiantuntijuuden kehittämisen menetelmä ja päämäärä. Hops on tavallaan kartta, joka koostuu erilaisista opiskelu- ja työreiteistä, joita pitkin opiskelija on kulkenut tai joita

aikoo tulevaisuudessa kulkea. Tämä kartta on opiskelijan oma suunnitelma tulevaisuudestaan. Hops on yhteydessä oppijan tulevaisuuden näköaloihin ja ammatilliseen kehityskaareen. Opiskelija on itse oman asiantuntijuutensa paras kehittäjä, tuottaja, kuluttaja sekä oman osaamisensa markkinoija ja myyjä. (Jalava, Lehtinen & Palonen 1997, 8.)

Tavoitteena on myös lisäksi tukea opiskelijan kehittymistä hyväksi ja tasapainoiseksi yhteiskunnan jäseneksi. Koulutuksen tarkoitus on myös antaa jatko-opinto oikeus ja harrastusten sekä persoonallisuuden monipuolinen kehittämisen kannalta tarpeellisia tietoja ja taitoja sekä tukea elinikäistä oppimista. (Laki 630/1998, 5§, mom.2). Näissä tavoitteissa on nähtävissä se, että jokaista opiskelijaa tulisi tukea yksilöllisesti jotta saataisiin mahdollisimman positiivista kehitystä ja kasvua aikaiseksi opiskelijassa. Kuitenkin tulisi muistaa, että oppiminen on aina yksilöllinen prosessi, jossa yksilö luo omaa henkilökohtaista elämänkertaansa. (Kaikkonen 2008, 35.)

Toisena keinona osallistaa nuorta, on nuorelle tehtävä HOJKS – suunnitelma. Suunnitelman tarkoitus on toteuttaa tasa-arvoinen mahdollisuus ammatilliseen koulutukseen kaikille, riippumatta siitä onko kyse vammaisuudesta, sairaudesta, viivästymä kehityksessä, tunne-elämän häiriö tai jokin muu erityinen syy. Tavoitteena on että opiskelija saa saman ammatillisen pätevyyden koulutuksessa. (Vaasan ammattiopisto 2014.)

Opiskelija jolla on tarvetta saada erityisopetusta, laaditaan kirjallinen henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma (HOJKS) (L 630/1998, 20§) jossa on tiedot seuraavista asioista, suoritettava tutkinto, opetuksessa noudatettavat tutkinnon perusteet, tutkinnon laajuus opiskelijalle laadittu henkilökohtainen opetus-suunnitelma, erityiset opetus- ja opiskelijahuollon palvelut, muut henkilökohtaiset tuki- ja palvelutoimet ja erityisopetuksen perusteet. HOJKS laaditaan yhteistyössä opiskelijan, tarvittaessa huoltajan, aikaisemman koulun edustajien kanssa sekä opettajien ja opiskelijahuollon asiantuntijoiden kanssa. Opetus on ammatillisessa erityisopetuksessa suunniteltava niin, että opiskelijalla on mahdollisuus saavuttaa suurimassa määrin sama pätevyys kuin muussa ammatillisessa koulutuksessa. Opiskeli-

jan vahvuudet ja niiden osa-alueiden tukemiseen tulee keskittyä. Lisäksi opiskelijalle tulee selvittää, miten hän voi koulutuksen jälkeen saada erityispalveluita. Koko opin-
tojen ajan on seurattava opiskelijan edistymistä ja tarvittaessa muutettava henkilö-
kohtaisia tavoitteita ja tukitoimia. (Opetushallitus 2014 Edu.fi).

Vaasan ammattiopiston opiskeluhuoltosuunnitelmassa on kirjattu myös muita mah-
dollisia keinoja osallistaa opiskelijoita. Näitä ovat muun muassa mahdollisuus osallis-
tua oppilaskunnan toimintaan ja erillisiin opiskelijajärjestöjen tilaisuuksiin. Lisäksi
opiskelijoilla on edustus toisen asteen lautakunnassa, lautakunnan jaostoissa, am-
mattiosaamisen näyttötoimikunnassa ja tasa-arvo ja yhdenvertaisuustyöryhmässä.
Oppilaitoksessa on myös toiminnassa vertaissovittelu eli Verso. Verso on vapaaeh-
toinen tapa ratkaista opiskelijoiden välisiä riitoja koulussa. Tässä aktiivisesti toimivat
sovittelijaopiskelijat jotka auttavat opiskelijoita selvittämään ristiriitatilanteensa sovit-
telun avulla. Tätä toimintaa tukevat myös ohjaavat verso-opettajat. Osallistamista
tukee myös vuosittain tehtävä opiskelijatytytyväisyyskysely. (Vaasan ammattiopisto,
opiskeluhuoltosuunnitelma 2014.)

2.3 Maahanmuuttajataustan tuomia haasteita opinnoissa

Monikulttuurinen ohjaus on vielä aivan alussa monissa ammatillisissa oppilaitoksissa.
Kuitenkin ilman mitään erityisjärjestelyitä pitäisi kaikilla jotka oppilaitoksessa työsken-
televät olla monikulttuurisuustaitoja. Kaikkea ei tarvitse eri kulttuureista tietää, mutta
olisi hyvä jos jokainen työntekijä olisi tietoinen miten kulttuurit vaikuttavat niin omaan
kuin opiskelijankin toimintaan ja persoonallisuuteen. Tämä vaatii oppilaitoksen henki-
lökunnalta aitoa halua tutustua opiskelijoihinsa. Opiskelijoilla kouluissa on hyvin eri-
laiset lähtökohdat. Ammatilliseen peruskoulutukseen hakeva on voinut asun Suo-
messä koko ikänsä ja hän on voinut suorittaa peruskoulun normaalisti. Voi olla myös
niin että, hän on muuttanut Suomeen vasta yläkouluikäisenä, edennyt valmistavan
koulutuksen kautta yläkoulun perusopetukseen ja sitä kautta saanut peruskoulun
päättötodistuksen. Osalla hakijoita saattaa olla perusopetuksen päättötodistus omas-
ta maastaan. Tästä syystä kielitaito saattaa hyvinkin erilainen opiskelijaksi hakeutu-
villa. Kyseessä on hyvin heterogeenin opiskelijaryhmä. (Syrjälä 2013, 248-249.)

Lainsäädännön ja koulutusjärjestelmien kuuluu tukea maahanmuuttajataustaisen väestön integroitumista asunmaansa väestöön. Suuri määrä maahanmuuttajaopiskelijoita vaikuttaa merkittävässä määrin koulutusjärjestelmiin. Oppilaitosten tulee sopeutua ja ottaa huomioon heidän erityistarpeensa pystyäkseen tarjoamaan korkeatasoista ja tasapuolista koulutusta kaikille. Maahanmuuton monimuotoisuus on nähtävissä myös eurooppalaisissa oppilaitoksissa. Opetukseen osallistuu monia eri etnisiä ryhmiä edustavia oppilaita. Heidän kulttuurinsa eroavat koulutusta tarjoavan maan kulttuurista ja kielestä. Koulujen keskeinen tehtävä osallistavan yhteiskunnan luomisessa, koska koulu tarjoaa maahanmuuttajayhteisön ja kantaväestön nuorille mahdollisuuden tutustua toisiinsa ja oppia kunnioittamaan toisiaan. (Kulttuurinen monimuotoisuus ja erityisopetus, yhteenvetoraportti 2009,14.)

Puuttuva verkosto ja yksinäisyys ja siitä seuraava verkostoitumisen vaikeus, on suuri haaste ulkomaalaiselle opiskelijalle. Maahanmuuttajan ei ole helppoa saada tuttuja tai ystäviä. Suomessa olemisen tuntuu rankalta, kun oma perhe ja ystävät ovat muualla maailmassa. Tämä tilanne on yksin täällä Suomessa olevalle nuorelle hyvin haasteellinen. (Herttuainen 2014, 143.)

Moni suomessa asuva maahanmuuttaja nuori on käynyt kotimaassaan koulua, missä opettaja on hyvin suuri auktoriteetti. Pääsääntöisesti opetus on ollut ylhäältä alaspäin suuntautuvaa eli opettaja on opettanut ja opiskelijat opiskelleet. Usein lähinnä ulkoa lainkaan opetusta kyseenalaistamatta. Hyvin tavallista on myös mahdollisuus siihen että fyysisesti kuritetaan niskuroivaa opiskelijaa. Niillä nuorilla jotka ovat aloittaneet koulunkäynnin ulkomailla, on vaikeuksia omaksua suomalaisen koulunkäynnin sääntöjä ja rajoituksia. (Husein 2011, 120-121.)

Joissain kouluissa on oppilaat jaettu äidinkielen mukaan suoraa S2 – opetukseen ja tämä kategorisesti suoritettu jako pahimmassa tapauksessa lannistaa kielitaidottoman ja turhauttaa kielitaitoisia oppilaita. Olisi myös tarkoituksen mukaista että voisi siirtyä S2 – opetuksesta äidinkielen opetukseen, tällä hetkellä se ei ole käytäntönä peruskouluissa. (Husein, 124.)

Vanhempien ja lasten eri tahtinen kotoutuminen aiheuttaa kotona kamppailuja siitä, miten oman kulttuurin arvot otetaan huomioon ja miten ne pystytään liittämään uuden

kotimaan arvoihin. On selvää, että monet nuoret ihailevat ainakin salaa ja haluaisivat osallistua myös länsimaisen kulttuurin tapahtumiin koulussa. Jos vanhemmat eivät vielä ole omaksuneet uuden maan kieltä ja kotoutuminen on kesken, saattaa koko perheen asetelma kääntyä pääläelleen. Uuden maan kieltä osaavat lapset voivat jopa tulkata uutta kieltä vanhemmilleen omaksi edukseen. Tämä taas johtaa siihen, että kokiessaan arvoaseman laskun vanhemmat saattavat tiukentaa kasvatuskulttuuriaan ja turvautua entistä lujemmin uskontonsa asettamiin sääntöihin. (Paavola & Talib 2010, 119.)

Maahanmuuttajataustaisten nuorten vanhempiin jatkuva yhteyden ja neuvonpito on tärkeää, koska vanhempien oma koulunkäynti kotimaassa on saattanut olla hyvinkin eritasoista ja vähäistä. Vanhempien on tästä syystä ensiarvoisen tärkeää saada tietää suomalaisesta koulujärjestelmästä, jotta he voivat tukea nuoren koulunkäyntiä oikealla tavalla. (Husein, 143.)

Toisen kielen oppimisessa haasteena on myös se että, kielitaidon osa-alueet eivät kehity välttämättä samassa tahdissa. Esimerkiksi puhe ja ymmärtämisen taidot saattavat olla paljon pidemmälle kehittyneet kuin kirjalliset taidot. Opiskelijan käyttämä puhekieli saattaa olla hyvinkin idiomaattista ja sujuvaa. Myös ääntäminen on lähes virheetöntä. Opettajalle oppilaitoksessa tämä on haaste, nuori saattaa hämätä hyvä arkikielellään epämuodollisessa puhetilanteessa ja opettaja saattaa luulla että kaikki kielen osa-alueet ovat nuorella hyvin hallussa. (Anu Arvonen & Liisa Katva & Anne Nurminen 2010, 59.)

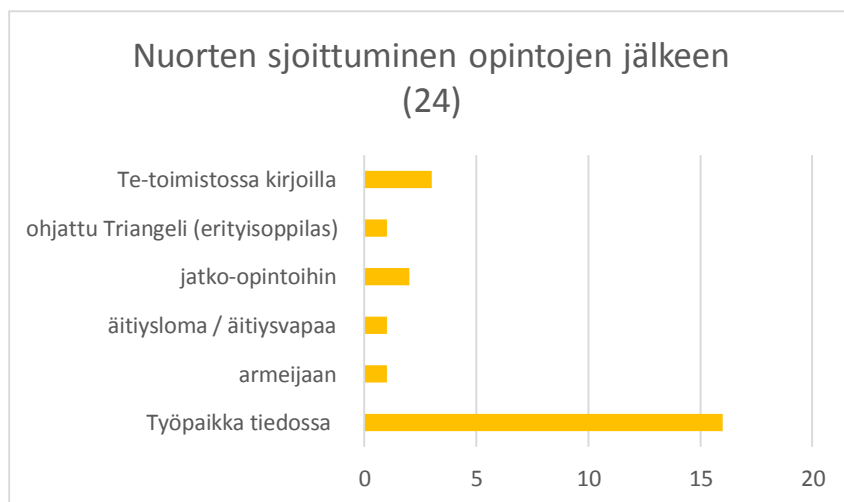
3 OPPIMISYMPÄRISTÖNÄ VAASAN AMMATTIOPISTO

Vaasassa on suhteellisesti paljon muun kielisiä kuin suomi ja ruotsi. Muun kielisiä on prosentuaalisesti Vaasassa 6.9 % väestöstä. Uudenmaan jälkeen Vaasassa on eniten maahanmuuttajataustaisia henkilöitä Suomessa. (Vaasan kaupunki 2014 a).

Vaasan ammattiopisto on kahdella kielellä toimiva ammatillinen oppilaitos. Lait jotka määrittävät ammattiopiston toimintaa ovat, Laki ammatillisesta koulutuksesta 21.8.1998/630 ja osaa maahanmuuttajataustaisia opiskelijoita koskee myös, Laki kotouttamisen edistämisestä 30.12.2010/1386.

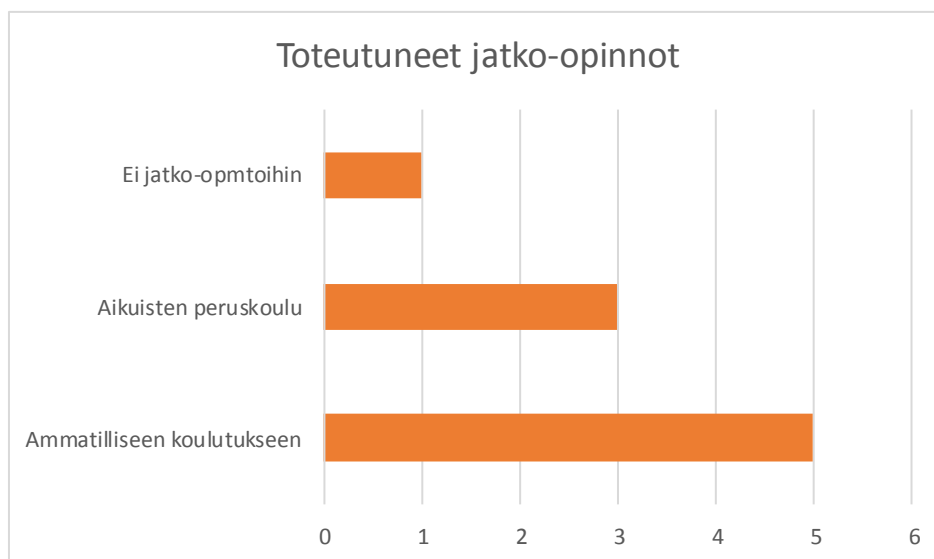
Opiskelupaikkoja on noin 2100. Maahanmuuttajataustaisia opiskelijoita oli syksyllä 2014 140 opiskelijaa joka on noin 7.5 % kaikista ammattiopiston opiskelijoista. Suurin osa maahanmuuttajataustaisista opiskelijoista opiskelee tutkintoon johtavassa koulutuksessa. Ammattiopistossa on kaksi luokkaa maahanmuuttajien ammatilliseen peruskoulutukseen valmistavaa koulutusta. Vaasan ammattiopistossa on 22.9.2014 otetun tilaston mukaan 140 maahanmuuttajataustaista opiskelijaa, eli 7.5 % kaikista opiskelijoistamme on maahanmuuttajataustaisia. Opiskelijat ovat sijoittuneet lähes kaikkiin oppilaitoksemme tarjoamiin koulutuksiin ja lisäksi ammattiopistossa on kaksi maahanmuuttajien ammatilliseen peruskoulutukseen valmistavaa luokkaa. Nämä ryhmä aloittavat aina elo –ja tammikuulla. Ammattiopistossa voi opiskella 25:llä eri koulutuslalla. Eri kieliä koulustamme löytyy 23 ja suurimmat kieliryhmät on somalia, kurdi, arabia, persia, albania ja kinyaruanda. (Vaasan ammattiopisto 2014.)

Keväällä 2013 valmistuneista maahanmuuttajataustaisista 24 opiskelijasta oli Pohjanmaan työ- ja elinkeinotoimiston (25.6.2013) kanssa yhteistyössä tehdyn kesäkuun kyselyn mukaan sijoittunut seuraavasti. (Vaasan ammattiopisto 2014.)

Kuvio1. Ammatillisen perustutkinnon suorittaneet

Valmistavan koulutuksen keväällä 2013 päättäneistä nuorista 9 opiskelijaa ovat sijoittuneet seuraavasti. (Vaasan ammattiopisto 2014.)

Kuvio 2. Maahanmuuttajien ammatilliseen peruskoulutukseen valmistava koulutus

3.1 Maahanmuuttajien ammatilliseen peruskoulutukseen valmistava koulutus

Maahanmuuttajien ammatilliseen peruskoulutukseen valmistava koulutus on ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 630/1998, 3 §:n mukaan ammatillisen peruskoulutuksen yhteydessä järjestettävää, ei tutkintoon johtavaa koulutusta. Ammatillisesta koulutuksesta annetun asetuksen (A811/1998, 21 §) mukaan valmistavan koulutuksen tavoitteena on antaa opiskelijalle kielelliset ja muut tarvittavat valmiudet ammatillisiin opintoihin siirtymistä varten. Asetus mahdollistaa sen että koulutuksen laajuus on vähintään 20 ja enintään 40 opintoviikkoa. Opetushallituksen vahvistamat opetussuunnitelman perusteet ovat määräys, jota koulutuksissa tulee noudattaa.

Valmistavan koulutuksen opetussuunnitelman perusteet on tarkoitettu ensisijaisesti tutkintoon johtavaan ammatilliseen peruskoulutukseen opiskelemaan hakeville. Lukioon tämä koulutus ei valmista vaan suunnitteilla on monelle eri paikkakunnalla erikseen lukioon valmistavaa koulutusta. On huomioitava että valmistava koulutus valmistaa yleisesti kaikkeen ammatilliseen peruskoulutukseen, mutta sitä voidaan suunnitella alakohtaisesti. Joillakin oppilaitoksilla on olemassa esimerkiksi lähihoitaja tutkintoon valmistavaa koulutusta. Valmistava koulutus on tarkoitettu maahanmuuttajille tai maahanmuuttajataustaisille henkilöille, joilla on jo suomen tai ruotsin kielen peruskieletaito, joka vastaa keskimäärin kielitaidon tasojen kuvausasteikon tasoa A2.2 (Opetushallitus 2014b.)

Valmistavan opetussuunnitelman perusteissa on väljyyttä kieliopinnoissa, oppilaitos saa käyttää kielellisiin opintoihin vähintään 10 ja enintään 20 opintoviikkoa. Olisi tarkoituksenmukaista että opinnot sisältävät pääasiassa oppilaitoksen opetuskielen opintoja mutta ne voivat sisältää toisen kotimaisen kielen, vieraan kielen tai oman äidinkielen opintoja. (Kapanen & Kantasalo, Maahanmuuttajien ammatilliseen peruskoulutukseen valmistava koulutus, 24, tilannekatsaus lukuvuodesta 2008-2009, opetushallitus moniste 8/2009.)

3.2 Suomi toisena kielenä opetussuunnitelma tutkintoon johtavassa koulutuksessa

Maahanmuuttajat kielen opetus voidaan järjestää joustavasti. Suomi toisena kielenä opinnot korvaavat äidinkielen opinnot. Mahdollista on antaa vieraskielisille myös oman äidinkielen opetusta. Keväällä 2006 ammatillisessa peruskoulutuksessa opiskeli noin 4500 maahanmuuttajaa, heidän osuutensa koko ammatillisesta koulutuksen opiskelijamäärästä oli tuolloin 2,9 %. Opetussuunnitelman perusteissa ei ole tarkasti määrätty suomi toisena kielenä opetuksen järjestelyistä ja niistä voidaankin päättää oppilaitoskohtaisesti. Tuloksellisin tapa opettaa on kuitenkin erillinen suomi toisena kielenä – opetus. Vaikkakin opiskelijan kielitaito olisi sujuvaa eivätkä opintoihin liittyvät tilanteet aiheuta hankaluuksia. (Nissilä & Martin & Vaarala & Kuukka 2006, 32.)

Vaasan ammattiopistossa on tehty opetussuunnitelma suomi toisena kielen osalta ja tuo opetussuunnitelma on kaikissa tutkintoon johtavissa koulutuksissa sisällä. Eri osa-alueita ovat tiedonhankinta, tekstien ymmärtäminen, kirjallinen viestintä, vuorovaikutus ja työelämän kielenkäyttötilanteissa toiminen, kielen ja kulttuurin tunteminen ja kielten opiskelu. Tämän opetussuunnitelman tavoitteena on että Vaasan ammattiopistosta valmistuva opiskelija osaa toimia ammatissaan suomalaisen työelämän ja keskeisten toimintatapojen mukaan. Osaa hakea ammattialaansa liittyvää tietoa ammattialan lehdistä, kirjastosta ja tietoverkosta. Myös osaa käyttää sanakirjaa ja tehdä tarvittaessa muistiinpanoja itsenäisesti. Lisäksi osaa käyttää kirjallista materiaalia ja tietoverkon aineistoja oman kielitaitonsa kehittämiseksi ja näillä keinoilla pystyy edistämään opintojensa sujuvuutta. (Vaasan ammattiopisto, palvelut, opetussuunnitelma sosiaali- ja terveysalan perustutkinto lähihoitaja 2008, 275.)

3.3 Suomi toisena kielenä apuna opetuksessa ja tukena opinnoissa

Suomi toisena kielenä - opettajat suorittavat äidinkielen ja kirjallisuuden opettajan opinnot ja erikoistuvat suomen kielen opinnoissaan suomi toisena kielenä-alaan. Opettajalla on siis hyvät valmiudet opettaa suomea että äidinkieltä ja kirjallisuutta. (Opetushallitus 2014d.)

Ammatillisessa peruskoulutuksessa suomi toisena –opetuksen tavoitteena on, että opiskelija pystyy käyttämään suomen kieltä arkielämän tilanteissa kirjallisesti ja suullisesti. Eli välttämättä oman alan sanasto ei heti opintojen alussa ole nuorella hallussa. Keskeistä suullisessa viestinnässä kuitenkin on, että opiskelija kykenee seuraamaan opinnoissa käsiteltäviä asioita. Tärkeää on myös opiskelija pystyy osallistumaan työskentelyyn täyspainoisesti, ja siten saa edellytykset osallistua sosiaaliseen kanssakäymiseen. Kirjallisissa taidoissa on tärkeää, että opiskelija ymmärtää erilaisia tekstilajeja sekä ammatissa ja muualla tarvittavien tekstien tuottaminen onnistuu. Oman ammattialan ammattikielen hallinta niin, että opiskelija voi osallistua tasaveroisesti, aktiivisesti ja itsenäisesti koulutukseen. Lisäksi hänen tulee pystyä harjoittamaan ammattiaan sekä kehittää itseään ja toimia yhteiskunnan jäsenenä. (Nissilä ym. 2006, 32.)

Opintojen etenemisen tueksi on tarjolla ennen kaikkia samoja ohjaus –ja tukipalveluita kuin muillekin opiskelijoille. Pelkästään maahanmuuttajataustaisille opiskelijoille suunnatuista palveluista on useimmiten suomi toisena kielenä – opetusta. Kuitenkin koulutuksen järjestäjät katsovat tarpeelliseksi kehittää käytännön toteutusta ja muita opetuskielen oppimisen tukimuotoja. (Kilpinen 2009, 85.)

Opiskelussa tarvittavan syvällisen kielitaidon oppiminen kestää viidestä seitsemään vuoteen. Osalla opiskelijoista opiskelumateriaali ja kieli on haasteena koko opiskeluaikaa. Suomi toisena kielenä antaa apua kielen oppimiseen, mutta on tärkeää muistaa että jokainen oman oppiaineensa opettaja on myös suomi toisena kielenä opettaja. (Opetushallitus 2011, esite maahanmuuttaja opetusryhmässäni).

4 OPIKELIJAHUOLLON TUKITOIMET VAASAN AMMATTIOPISTOSSA MAAHANMUUTTAJANUORELLE

Vaasan ammattiopiston tekemään opiskeluhoitosuunnitelmaan on kirjattu monia oppilaitosta koskevia tavoitteita ja toimenpiteitä jolla pyritään tukemaan maahanmuuttajataustaista opiskelijaa. Yhtenä tärkeänä asiana on oman kieliset vanhempainillat mihin on tilattu tarvittava määrä tulkkeja mukaan. Näiden vanhempainiltojen painopiste on hieman toisenlainen kuin koko ammattiopiston vanhempainilloissa. Maahanmuuttajavanhempien vanhempainilloissa on käyty lävitse suomalaista koulutusjärjestelmää, opintojen maksuttomuutta, ilmaista kouluruokaa, poissa-oloja sääntöjä, tukimuotoja opiskelijoille ja sitä että ammatillinen tutkinto suoritettuna antaa jatkoopinto oikeuden. Lisäksi koko opiskeluhoiton tavoitteena on edistää oppimista, fyysisistä sekä psyykkistä terveyttä Lisätä sosiaalista hyvinvointia opiskelijoiden keskuudessa ja huolehtia oppilaitosyhteisön hyvinvoinnista ja oppimisympäristön turvallisuudesta. Opiskeluhoito järjestetään monialaisessa yhteistyössä opetustoimen ja sosiaali – ja terveystoimen yhdessä, siten että siitä muodostuu toimiva ja yhtenäinen kokonaisuus. (Vaasan ammattiopisto, opiskeluhoitosuunnitelma 2014.)

4.1 Erityisopetus tukena opinnoissa

Tekeminen ja työelämälähtöisyys ovat se syy, mikä houkuttaa entistä enemmän hyvinkin erilaisia nuoria ammatilliseen koulutukseen peruskoulun jälkeen. Lukion sijasta ammatilliseen koulutukseen hakeutuvat ne nuoret, joiden erityisen tuen tarve liittyy opetusmenetelmiin tai oppimisympäristöihin. Ammatillista erityisopetusta toteutetaan hyvinkin eri tavalla eri oppilaitoksissa. Koulutuksen järjestäjä voi osin määritellä missä muodossa ja laajuudessa erityisopetus järjestetään. Lisääntynyt opiskelijamäärä ja opiskelijoiden erilaiset tarpeet tuovat haasteita ammatilliselle koulutukselle. Kuinka opettaa opiskelijoita ja miten tunnistaa jokaisen yksilölliset tarpeet, unohtamatta miten tukea oppimista ja kasvua. (Honkanen 2008, 23.)

Suomalaisen koulujärjestelmän pyrkimyksenä on tukea jokaista oppijaa mutta erityisesti erityistä tukea tarvitsevaa. Näille oppijoille on ajateltu, että koulutus ja opetus toteutetaan usein henkilökohtaisesti suunniteltuna erityisopetuksena. Erilaisten oppijoiden kohdalla painotetaan yksilöllistä lähestymistapaa. On ajateltu, että tämä lähestymistapa vastaa parhaiten tukea tarvitsevan oppijan yksilöllisiin oppimisen ongelmiin. Kuitenkin oppijalla on oltava ”riittävästi” ongelmia oppimisessa, jotta häntä koulujärjestelmässämme kohdataan yksilöllisesti. Eli hänen tavassaan oppia pitää olla riittävästi eroavaisuutta muuhun oppija joukkoon. (Kaikkonen 2008, 33.)

Erityisopetus tarvitsevalle opiskelijalle laaditaan kirjallinen henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma (HOJKS). Tavoitteena tällä suunnitelmalla on, että opiskelija saavuttaa saman pätevyyden kuin muussa ammatillisessa koulutuksessa. Erityisopiskelijan tavoitteet voidaan mukauttaa tai mukautetaan vain yksi tai sitä useampi tutkinnon osa. Erityisopetuksessa toimijoina ovat erityisopettajat joiden tehtävinä on antaa erityisopetusta, tukea muita opettajia opetuksen järjestämisessä, osallistua HOJKS: laadintaan ja päivitykseen. Laaja-alaiset erityisopettajat ovat asiantuntijoita puhe –ja kirjoitusvaikeuksissa. Heidän tehtävinä on edellä mainittujen tehtävien lisäksi järjestää erilaisia testejä, lähtötasotestejä luetun ymmärtämisessä, kirjoittamisessa, matematiikassa ja kielissä. (Vaasan ammattiopisto, opetussuunnitelman yhteinen osa 2012.)

Vaasan ammattiopistossa on 4,5 laaja-alaista erityisopettajaa. Opiskelijoille pidetään opintojen alkaessa lukiseula ja lähtötasotestit tuen tarpeen selvittämiseksi. Maahanmuuttajaopiskelijoille joiden äidinkieli on muu kuin opetuksen kieli, tehdään kielitesti jonka perusteella opiskelija opiskelee joko suomi/ruoti toisena kielenä tai sitten työelämäviestinnän opinnot. Tämän testauksen tekee suomi toisena kielenä opettaja. Näiden testien jälkeen opiskelijalle tehdään HOPS ja tarvittaessa HOJKS. (Vaasan ammattiopisto, opiskeluhuoltosuunnitelma 2014)

4.2 Opinto-ohjaaja ohjaamassa

Opiskelijalla on ammatillista koulutusta koskevien säädösten mukaan oikeus saada opetussuunnitelman mukaista opinto-ohjausta ja opetusta. Ohjaus on henkilökohtaista ja myös muuta tarpeellisista ohjausta opinnoissa. Tärkeää on kiinnittää huomiota koulutuksen nivelvaiheisiin ja siirtymisiin kouluasteelta toiselle. Opinto-ohjauksen yhdeksi tavoitteeksi on asetettu opintojen keskeytymisien vähentäminen. Tavoitteena opinto-ohjauksessa on, että opiskelija osaa toimia oppilaitosyhteisössä ja suunnitella omia opintojansa ja lisäksi sitoutua omiin opintoihinsa. Ohjauksen tavoitteena on myös opintojen sujuminen. Koko henkilökunta oppilaitoksessa sitoutuu opiskelijan ohjaukseen mutta päävastuu on opinto-ohjaajalla. (Opetushallitus 2014e.)

Ammatillisessa koulutuksessa opinto-ohjauksen tarkoitus tukea opiskelijaa henkilökohtaisessa opiskelussa, urasuunnittelussa ja työhön sijoittumisessa. Koulutus- ja uravalinnat ovat nuorelle vaikeita, vaikka tukena on opinto-ohjaus ja muu opiskelija-huolto mikä on osa koulutusjärjestelmää. Toisen asteen oppilaitosten tulee toteuttaa opiskelijahuollon tehtäviä yhteistyössä sosiaali- ja terveyshuollon kanssa. (Onnismaa 2007, 16.)

Nivelvaihe perusasteelta toiselle asteelle on tärkeä osa jo ennen varsinaista opiskelua toisella asteella. Tässä on tärkeää opiskelijoiden lisäksi muistaa myös nuorten vanhemmat, jotta myös vanhemmat ymmärtävät sen millaisessa ympäristössä nuori jatkossa tulee opiskelemaan. Vanhempainillat ja tutustuminen opintojen alussa on tärkeää, koska ammatillisen oppilaitoksen käytännöt poikkeavat peruskoulusta. Ammatillinen oppilaitoksessa koulupäivien pituus, opetustapa ja työoppimisjaksot poikkeavat peruskoulusta. Myös se että, ammatillisessa oppilaitoksessa ollaan opiskele-massa vapaaehtoisesti eli kukaan ei pakota hakeutumaan juuri tähän oppilaitokseen tai tällä alalle poikkeaa peruskoulusta. (Koivisto 2014, 49-50.)

Monikulttuurinen opinto-ohjauksen tarkoitus on kansainvälisten oppilaisen ja opiskelijoiden integroituminen suomalaiseen koulutusjärjestelmään ja sitä kautta yhteiskuntaan. Osa yleistä koulutusjärjestelmää on opinto-ohjaus, se on ankkuroitu Suomen lainsäädäntöön ja sitä on toteutettu jo vuosikymmeniä peruskouluissa, lukiossa ja

toisen asteen ammatillisissa oppilaitoksissa. Maahanmuuttaja nuoret ja lapset ja heidän ohjaustarpeensa on kouluissa ja oppilaitoksissa huomioitu laajasti. Koko koulutusorganisaation henkilökunnalla tulisi olla sama käsitys, mitä ohjauksella ja ohjaustoiminnalla tarkoitetaan. Vain kokonaisvaltaisella ohjauksella tuetaan tehokkaasti syrjäytymisvaarassa olevia opiskelijoita. Moninaiset ongelmat eri elämänaluilla ovat yleensä syynä opintojen viivästymisessä tai keskeytymisessä. Opintojensa aikana jokainen tarvitsee hyvää ja säännöllistä ohjausta. (Herttuainen 2014, 137-138.)

Ohjausta järjestetään kaikille opiskelijoille perehdytysohjelman mukaisesti. Pääpaino ohjauksessa on opintojen alussa, mutta perehdyttämisohjelma jatkuu läpi opintojen. Opintojen alussa perehdytään opiskeluympäristöön, opiskelutapoihin ja – menetelmiin, arviointiin, itsearvointiin ja työssäoppimiseen. Myöhemmin opinnoissa ohjaus painottuu kesätöihin, omaan urasuunnitteluun valmistumisen jälkeen ja mahdollisiin jatko-opintoihin. Lisäksi opiskelija saa henkilökohtaista ja muuta tarpeellista opintojen ohjausta oman tarpeensa mukaan. Perustutkinnossa opiskelijan tutkintoon sisältyy 1,5 ov opinto-ohjausta. (Vaasan ammattiopisto, opetussuunnitelman yhteinen osa 2012.)

Vaasan ammattiopistossa on 5,5 opinto-ohjaajaa. Opinto-ohjaajat tiedottavat ammatillisesta koulutuksesta ja opiskeluista ammattiopistossa ennen yhteishakua peruskoululaisille ja heidän huoltajilleen muuan muassa vanhempainilloissa, kasivierailuissa, tekno-tet ym. Tämä tapahtuu yhteistyössä peruskoulujen opojen kanssa. Lisäksi opinto-ohjaajat tiedottavat tutkintokohtaisista terveydentilavaatimuksista. Opinto-ohjaajat tekevät yhteistyötä TE-toimiston kanssa. (Vaasan ammattiopisto, opiskelu-huoltosuunnitelma 2014.)

4.3 Maahanmuuttajakoordinaattori rinnalla kulkemassa

Vaasan ammattiopistossa työskentelee maahanmuuttajakoordinaattori maahanmuuttajataustaisten opiskelijoiden erityistarpeisiin liittyvissä asioissa yläkoulujen, toisen asteen ryhmänohjaajien ja opiskelijahuollon kanssa. Nivelvaiheyhteistyö on tärkeä osa työtä, toiselle asteelle hakeuduttaessa ja valmistumisvaiheessa. Tärkeä tehtävä on myös maahanmuuttajataustaisten opiskelijoiden henkilökohtainen ohjaus ja neuvonta. Toimiminen yhdyshenkilönä opiskelijoiden ja heidän opiskeluunsa liittyvissä asioissa. (Vaasan ammattiopisto 2014.)

Henkilökohtainen ohjaus myöhään maahan tulleille nuorille on tärkeää. Myöhään maahan tulleilla nuorilla tarkoitetaan niitä nuoria, jotka tulevat Suomeen oppivelvollisuusiän päätyttyä tai lähellä sen päättymistä eli 15-18- vuotiaina ja joilla ei ole suoritettu peruskoulun loppuun omassa maassaan. Näiden nuorten ohjauksessa tulee ottaa huomioon monikulttuurisuus; sen pitäisi olla molemminpuolista vastaan tulemis- ta ja muuttumista kuuntelemisen ja keskustelun keinoin eikä vain pelkästään tulijoiden sijoittamista ja integroimista uuteen yhteiskuntaan. (Joki 2013, 238.)

Maahanmuuttajakoordinaattorin tehtävänä on auttaa ja tukea maahanmuuttajataustaisia opiskelijoita. Koordinaattorin tehtävinä on maahanmuuttajataustaisten opiskelijoiden erityistarpeiden koordinointi yhteistyössä ryhmänohjaajien ja opiskelijahuollon kanssa. Hän tiedottaa Vaasan ammattiopiston maahanmuuttajien ammatillisen peruskoulutuksen valmistavasta koulutuksesta yläkouluille ja osallistuu opiskelijavalintoihin. Tapaa ja opastaa opiskelijoita ja tapaa tarvittaessa vanhempia. (Vaasan ammattiopisto 2014, opetussuunnitelman yhteinen osa.)

Opiskelijan koulunkäyntiin ja oppimiseen liittyvissä asioissa ollaan tekemisissä myös nuoren perheiden kanssa. Tässä tarkoitetaan perheellä laajasti nuoren läheisiä. Monesti perhe on mukana nuorten asioiden käsittelyssä, vaikka nuori olisikin jo täysi-ikäinen. Kokemuksen mukaan nuoren vanhemmat ovat kiinnostuneita nuoren koulunkäynnistä ja opintojen edistymisestä. Vanhemmat pääsääntöisesti haluavat olla nuoren tukena opinnoissa. Keskeisimpiä asioita on suomalaisen koulutusjärjestelmän avaaminen, millaisia asioita opiskellaan, millaisia odotuksia tai vaatimuksia on oppi-

laitoksella nuoren opiskelun suhteen. Myös siitä keskustellaan, miten on mahdollistetaan jatko-opinnot ja myös koulun tukimuodoista opiskelijalle jotta opinnot sujuvat. . (Anu Arvonen& Liisa Katva& Anne Nurminen 2010, 75.)

Maahanmuuttajakoordinaattori selvittää maassaolotatuksen, osallistuu nivelvaiheysteistyöhön opiskelujen alkaessa ja työelämään ja jatko-opintoihin siirryttäessä sekä opintojen keskeytyessä. Osallistuu opiskelijan kanssa koulutuspolun suunnitteluun yhteistyössä yläkoulujen, nuorisoluokan ja kristillisen koulun oppilashuollon kanssa. Mukan ovat ulkomaalaistoimisto, sosiaalitoimi ja TE-toimiston nuorten palvelut ja koututtamispalvelu. (Vaasan ammattiopisto, opiskeluhuoltosuunnitelma 2014.)

4.4 Kuraattori tukena elämänpyörteissä

Monelle nuorelle siirtyminen ammatilliseen koulutukseen on haastava ja vaativa vaihe. Tuttu ja turvallinen peruskoulu jää taakse ja edessä on omaa vastuuta opinnoista korostava ammatillinen koulutus, jossa opiskelukaverit ovat uusia ja työskentelytavat poikkeavat oleellisesti peruskoulusta. Opiskelun sujumisen kannalta on tärkeää, että nuorten hyvinvoinnista ja opiskelujen edistymisestä pidetään huolta. Kuraattoreilla ja muulla opiskelijahuollolla on tässä tärkeä rooli. (Opetushallitus 2007,moniste 16/2007.)

Opetushallituksen määräyksen mukaisesti opetussuunnitelman mukaiseen opiskeluhuoltoon sisältyvät kuraattoripalvelut. Opiskeluhuolto kuuluu kaikkien oppilaitoksessa työskentelevien ja opiskeluhuoltopalveluista vastaavien työntekijöiden tehtäviin. Oppilaitoksen henkilökunnalla ja koulutuksen järjestäjällä on ensisijainen vastuu oppilaitosyhteisön hyvinvoinnista ja oppimisympäristön turvallisuudesta. (Opetushallitus, määräys 10/11/2014.)

Opetussuunnitelman yhteisessä osassa kuraattorin tehtäviä kuvataan seuraavasti, kuraattorin tehtävänä on auttaa ja tukea opiskelijoita. Tukea annetaan opiskelijoille joilla on sosiaalisia ongelmia tai vaikeuksia opiskeluissa. Työ on ennaltaehkäisevää

sekä korjaavaa. Työn tarkoitus on ehkäistä syrjäytymistä, tukea kasvua sekä kasvun ja kehityksen tukemista ja ohjausta. Jotta nämä tavoitteet toteutuvat, on tehtävä yhteistyötä huoltajien, opettajien ja eri viranomaisten kanssa. (Vaasan ammattiopisto, opiskeluhuoltosuunnitelma 2014.)

Uudessa oppilas- ja opiskelijahuoltolaissa on lähdetty siitä, ettei olla nähty tarpeelliseksi täsmentää erikseen koulupsykologien ja erikseen koulukuraattorien perustehtäviä, siten että toimintaa yhdistävät tekijät ja sitä erottavat tekijät tulisivat lain tasolla säännellyiksi. Sääntely on jätetty hyvin yleisluonteiseksi. Laissahan on korostettu ennaltaehkäisevän työn ensisijaisuutta, mutta samanaikaisesti on painotettu yksilöllisen, jälkikäteen korjaavan kuraattori toiminnan merkitystä. (Mahkonen 2014, 79.)

Koko Vaasan ammattiopiston henkilökunta on perehdytetty opiskelijahuoltolakiin ja kaikilla on velvollisuus ottaa tarvittaessa yhteyttä opiskelijahuoltoon. Vaasan ammattiopistossa on neljä kuraattoria. Heidän puoleen tulee kääntyä, mikäli on huoli opiskelijasta. Kuraattorin voi ottaa yhteyttä myös opiskelija itse tai hänen huoltajansa. Kuraattori auttaa, mikäli on hankaluuksia opinnoissa, mieli maassa, sydänsuruja, ihmissuhdevaikeuksia tai kokee tulleen kiusatuksi. Kuraattori toimii myös tarvittaessa tukena opiskelijalle kurinpitoprosessissa. (Vaasan ammattiopisto, opiskeluhuoltosuunnitelma 2014.)

5 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN

Opinnäytetyöni tarkoituksena on pyrkiä selvittämään keinoja joilla opiskeluhoito tukee maahanmuuttajaopiskelijaa opinnoissaan. Erityisesti toivon saavani nuorten oman äänen kuuluviin ja esille sen mitä he ajattelevat suomalaisesta koulusta ja mitä he ovat kokeneet haasteellisena. Tutkimus tehtiin teemahaasteluilla ja osallistuvalla havainnoinnilla.

Valitsin tutkimusmenetelmäksi kvalitatiivisen eli laadullisen tutkimuksen, koska haluaisin päästä keskusteluyhteyteen haasteltavieni kanssa ja saada mahdollisimman paljon todellisia ajatuksia ja aitoja mielipiteitä. Olennaista laadullisessa tutkimuksessa on henkilökohtainen osallistuminen ja se että tutkija pyrkii empaattiseen ymmärtämiseen ja merkitysten tutkimiseen. Laadullisessa tutkimuksessahan tutkija ja kohde ovat vuorovaikutuksessa keskenään ja siten haastattelussa pyritään antamaan tilaa vapaalle kerronalle. Teemahaastattelussa etuna on se, että haastateltavat saattavat tuoda esiin sellaisia asioita, joita ei muuten huomasi edes kysyä. (Hirsjärvi ja Hurme 2009, 22-34.)

Osallistuva havainnointi sopii myös opinnäytetyöhöni, koska nuoret pitävät luonnollisena että olen mukana oppitunneilla. Osallistuin eri ryhmien tunneille ja kerroin tekäväni opinnäytetyötä. Suhteet näihin nuoriin minulla on jo olemassa joten hyvin äkkiä nuoret unohtivat minun tekevän havainnointia. Olin ryhmien mukana usealla suomalaisena kielenä tunnilla. (Hirsjärvi& Remes& Sajavaara, 1997, 213-214.)

5.1 Teemahaastattelu

Teemahaastattelu eli puolistrukturoitu sopii parhaiten opinnäytetyöni haastattelumenetelmäksi. Puolistrukturoidussa haastattelussa samat kysymykset esitetään kaikille haastateltaville, mutta kysymysten järjestys voi vaihdella ja haastateltavat voivat vastata omin sanoin. Ominaista teemahaastattelulle on, että haastattelija tietää haastateltavien omaavan kokemusta tilanteesta, josta heitä haastatellaan. Haastattelijan pitää myös ennen selvittää tutkittavan ilmiön tärkeitä osia, rakenteita, prosesseja ja

kokonaisuutta. Haastattelija kehittää haastattelurungon, mihin voi hahmotella valmiita kysymyksiä tai teemoja. Haastattelu suunnataan tutkittavien subjektiivisiin kokemuksiin aiheesta. Tässä tutkimuksessa käytin tekemääni haastattelurunkoa, johon keräsin tärkeiksi kokemani teema. Asetin myös tarvittaessa jatkokysymyksiä ja annoin tilaa avoimelle keskustelulle syventääkseni vastauksia. (liite 2.) (Hirsjärvi ja Hurme 2009, 45-48.)

5.2 Tutkimusympäristö ja tutkimuksen kohderyhmä

Tutkimus suoritettiin Vaasan ammattiopistossa kevään ja syksyn 2014 aikana. Haastattelut tehtiin yksilöhaastatteluina ja yksi haastattelu kesti keskimäärin tunnin. Haastattelutilana toimi maahanmuuttajakoordinaattori huone. Haastateltavat ovat kaksi poikaa ja kolme tyttöä joiden keski-ikä on 20 vuotta. Jokaiselle haastateltavalle kerroin mistä haastattelussa on kyse ja jokainen suostui haastateltavaksi vapaaehtoisesti.

Jokaisella haastateltavalla nuorella on eri etninen tausta. Nuoret ovat lähtöisin Afganistanista, Kongosta, Somaliasta ja Syyriasta. Etniseltä taustaltaan nuoret ovat afgaani, syyria kurdi, somalialainen, uzbekki, kongolainen. Kolme nuorista opiskelee lähihoitajaksi, heistä kaksi ensimmäistä vuotta ja yksi on toisen vuoden opiskelija. Yksi nuori on toisen vuoden merkonomi opiskelija. Yksi nuorista opiskelee maahanmuuttajien ammatilliseen perustutkintoon valmistavassa koulutuksessa.

5.3 Haastattelujen toteutus ja validiteetti

Haastattelussa haastateltiin viittä Vaasan ammattiopistossa opiskelevaa nuorta teemahaastatteluna. Otanta voi olla pienehkö haastattelua käytettäessä tiedonkeruun menetelmänä. Haastateltavista käytän jatkossa H1-H5 nimiä. Viisi eri taustoista olevia nuorta koskien koulunkäynnin määrää ja laatua. Eri ikäisiä, erilaisia etnisiä taustoja, miehiä ja naisia, muslimeja kristittyjä. Johtopäätöksen tarkoituksena ei ole niiden yleistettävyyden koskemaan kaikkia maahanmuuttajataustaisia nuoria, koska kyseessä on tapaustutkimus ja se on toteutettu kvalitatiivisin eli laadullisin menetelmin. Haastattelut suoritettiin suomenkielellä, vaikka se ei olekaan haastateltavien äidinkieli.

Validiteetti, kysely on validi silloin kun kysymyksillä saadaan sellaista tietoa minkä perusteella voidaan vastata alkuperäiseen kysymyksenasetteluun. Eli puhutaan tutkimuksen validiudesta kun mietitään sitä mittaako tutkimus sitä mitä oli tarkoitus mitata. Kysymysten tulee siis olla oleellisia tämän opinnäytetyön kysymyksenasettelun kannalta. Opinnäytetyöni haasteeksi muodostui haastattelurungon kysymysten validiteetin varmistaminen. Laadin kysymykset omassa työssäni saamieni kokemusten pohjalta syntyneen esiyymmärrykseni mukaisesti. Seuraavaksi kysymysten validiteettia testattiin käymällä ne lävitse yhdessä kokeneen maahanmuuttajanuoria opettavan opettajan kanssa. (Hirsjärvi&Remes& Sajavaara, 1997, 222.)

Haastattelurungossa on osio nro 6. ”Hurdles” –haasteet, joka osoittautui liian abstraktiksi, jonka vuoksi sanaa piti pyrkiä selittämään käsitteen sisältöä yleensä ja tässä asiayhteydessä erikseen. Teemahaastattelumenetelmä on yksi tapa varmistaa, että haastateltava on ymmärtänyt kysymyksen, mihin haastattelija hakee vastausta.

5.4 Tutkimuskysymykset ja aineiston analyysi

Tutkimuksen tarkoitus on selvittää maahanmuuttajaopiskelijoiden tukitoimien toimivuutta Vaasan ammattiopistossa ja löytää mahdollisia parannuksia. Tarkemmat tutkimuskysymyksetni ovat,

- Millä keinoilla opiskelijahuolto tukee maahanmuuttajanuorta opinnoissa ?
- Mitä tukea ja apua nuoret toivovat oppilaitokselta?

Pyrin tutkimuksessani selvittämään nuorilta itseltään mitä haasteita heillä on opintojen aikana ollut ja millainen heidän koulutaustansa ja työeläkokemuksensa on ollut ennen Suomeen tuloa. Tulevaisuus kysymyksen avulla pyrin saamaan nuoret pohtimaan myös omaa osuuttaan oman tulevaisuutensa luojana ja miettimään keinoja millä unelmat olisivat toteutettavissa. Tarkastelin koko puhtaaksikirjoitettua haastattelua ensin kokonaisuutena, jonka jälkeen jaoin sen teema-alueisiin.

Sisältöanalyysi on tutkimusmenetelmä, jolla voidaan tehdä toistettavia ja päteviä päätelmiä aineiston suhteesta tutkimuksen asia- ja sisältöyhteyteen. Sisältöanalyysi toimii työvälineenä jolla voidaan saada aikaan uutta tietoa, ehkä uusia näkemyksiä ja saattaa tuoda esiin piileviä tosiasioita. Pääkohdealueita ovat verbaalit sisällöt, symboliset sisällöt ja myös kommunikatiiviset sisällöt. Aineisto jota tutkitaan voi olla joko seenkin mitä tahansa, kunhan sillä on yhteys tutkittavaan ilmiöön ja jos ilmiötä voidaan koota, havainnoida ja analysoida. (Metodix 2014.)

Sisältöanalyysin rungoksi voidaan ottaa tutkittavana olevan aineiston tarjoamat vaihtoehdot, teemahaastattelun aiheet tai strukturoidun haastattelun ennalta tehdyt kysymykset. Tutkijan oma esioletus kohteen tai sitä koskevien mielipiteiden laadusta (tutkijan esiymmärrys), aikaisemmin tehnyt tutkimukset ja niistä saadut tulokset. Tutkitsija ei voi lähteä liikkeelle tyhjästä vaan hän tulkitsee aina jostain lähtökohdasta. Aineiston tutkimisen tavoitteena tulee olla enemmän kuin vain sisällön kuvaus, tuloksien tulisi liittyä jotenkin ilmiön määrittelyyn tai sen taustalla oleviin henkilöihin, kulttuuriin, sosiaalisiin tms. seikkoihin laajemminkin. (Virtuaali ammattikorkeakoulu 2014.)

6 TULOKSET

Haasteltavat ovat kaikki Vaasan ammattiopiston opiskelijoita. Kaikki he ovat osallisia opiskeluhuollon tukitoimista. Kaikille haastetuille on tehty henkilökohtainen opiskelusuunnitelma (HOPS) ja muutamalle myös henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma (HOJKS). Opinto-ohjaus kuuluu kaikkien näiden haastateltavien opetussuunnitelmiin, samoin S2 –opetus. Kaikki haastateltavat ovat olleet myös maahanmuuttajakoordinaattorin palveluohjuksessa.

6.1 Haastateltavien mahdolliset aikaisemmat opinnot

Haastateltavista kolme on käynyt peruskoulun omassa maassaan. Yksi haastateltavista ei ole käynyt lainkaan koulua omassa maassaan. Yhdellä on englanninkielistä koulua takana viisi vuotta. Suomessa yksi on suorittanut peruskoulun päättötodistuksen aikuisten peruskouluopinnoissa. Neljällä haasteltavalla on takanaan maahanmuuttajien ammatilliseen peruskoulutukseen valmistava koulutus.

Eripituisia ja eri toimijoiden järjestämiä kielikursseja on käynyt jokainen haasteltava. Näitä ovat:

- ulkomaalaistoimiston järjestämä juuri maahan tulleille Karavaani –kurssi
- vastaanottokeskuksen suomenkielen kurssi 2 tuntia/viikko
- kansanopiston suomenkielen kursseja

Myöhään Suomeen muuttaneet nuorten ongelma on se, että he ajautuvat liian usein väärin oppilaitoksiin. Myöhään maahan tulleilla nuorilla tarkoitetaan niitä nuoria jotka eivät enää ikänsä eli yleensä 15-18 vuotiaita takia sijoitu perusasteelle. Näiltä nuorilta puuttuu yleensä myös omasta maastaan peruskoulun päättötodistus. Tässä on ongelma se, että he ovat väärään aikaan väärässä paikassa eli liian aikaisin vaikkapa toisen asteen valmistavassa koulutuksessa ja pääsevät tutkintoon johtavaan koulutukseen liian puutteellisilla tiedoilla ja taidoilla. Myös opiskelutaidot voivat vielä olla hukassa jolloin opintojen keskeyttämisen riski kasvaa ja näillä nuorilla on suuri riski syrjäytyä. (Joki 2013, 237.)

6.2 Haastateltavien perhesuhteet

Kaksi haastateltavista asuu Oravaisten kunnan tukiasunnossa, nämä nuoret ovat tulleet yksin maahan ala-ikäisenä ja kummakin nuoren perheen yhdistämispäätökseen on tullut kielteinen päätös. Kaksi haastateltavista on perheellisiä, toisella on aviomies ja viisi lasta. Toisella on aviomies ja kesällä 2014 syntynyt poikavauva. Haastateltavista yksi asuu edelleen lapsuudenperheessään.

Yksinmaahantulleet haastateltavat kokivat kumpikin surua tilanteensa, äidin ikävä on iso, mutta kielteisiin päätöksiin ei voi enää vaikuttaa. Kaikilla haastateltavilla on jatkuva huoli sukulaisista ja ystävistä jotka ovat kotimaassa, osa ihan sodan keskellä ilman ruokaa ja lääketieteellistä apua.

Jatkuva huoli läheisistä ja se mitä pakomatalla on tapahtunut voi aiheuttaa traumatisoitumisen. Traumatisoitumisen seuraus voi olla että nuorella ihmisellä katoaa usko omiin kykyihin ja itsetunto heikkenee. Tämä voi vaikuttaa siihen ettei nuorella riitä energiaa opiskeluun. Monella nuorella tämä voi vaikuttaa jopa oppimiskykyyn. Tarkkavaisuus, keskittymiskyky voivat heiketä ja muistitoiminnot voivat häiriintyä. Lapsissa ja nuorissa on havaittavissa selkeä ero oppimisessa traumatisoituneen ja ei-traumatisoituneen lapsen ja nuoren välillä. (Schubert 2009, 174-177.)

6.3 Haastateltavien opintojen nykytilanne ja kokemuksia oman maan kouluista

Haastateltavista kaksi opiskelee tällä hetkellä lähihoitajaksi ensimmäistä vuotta. Yksi haastateltava opiskelee toista vuotta lähihoitajaksi. Yhdellä haastateltavalla on kaksi vuotta merkonomiopintoja takana ja hän on tällä hetkellä äitiyslomalla. Yksi haastateltavista opiskelee maahanmuuttajien ammatillisessa peruskoulutukseen johtavassa koulutuksessa.

Lähihoitajaksi opiskeleva H1 haluaisi suuntautua mielenterveys ja päihdekoulutus-alalle. Hänellä on selkeä päämäärä opinnoissa joka on halu auttaa mielenterveysongelmista kärsiviä. Toinen lähihoitajaksi haluaa suuntautua ehkä lapsiin ja nuoriin. Hänellä on työkokemusta viime kesältä 4H-kerhon ohjaajana. Merkonomi opinnoissa oleva H3 opiskelee jo nyt toimistopalvelut koulutus-alalla ja haluaa päästä töihin

kauppaan ja myöhemmin myös ehkä jatkaa opintoja. Hän on ollut kesätöissä paikallisessa Citymarketissa. Toista vuotta opiskeleva lähihoitajaopiskelija suuntautuu vanhustyöhön. Valmistavassa koulutuksessa oleva haastateltava hakee tulevassa yhteishaussa opiskelemaan luultavasti vastaanottovirkailijaksi.

Suomalaisessa koulussa on paljon hyvää, muun muassa ilmainen ruoka, lämmintä, tasa-arvoinen suhtautuminen, koulutusjärjestelmä on hyvä, hyvät opettajat, opiskeluvälineet (tietokoneet), koulu lähellä. Tässä osa haastateltavien ajatuksista.

H2 ”*Ruandassa lapset eivät jaksakaan keskittyä koska ovat nälkäisiä*”

H4 ”*Afganistanissa koulussa kylmä, ja opettajat huonoja, ei lukujärjestystä, opettajat lyövät ja ei opi hyvin.*”

H5 ”*Täällä koulussa opettajat ovat kilttejä ja kysyvät*”

6.4 Haasteita opinnoissa ja muilla elämän osa-alueilla

Yhdeksi haasteeksi haastatellut kokivat suomen talven ja pimeyden. Iso haaste kaikille oli myös suomenkieli, kieli on edelleen vaikeaa tässä vaiheessa opintoja. Haasteena haasteltavat kokivat myös erilaisen koulujärjestelmän ja tavan opiskella. Suomessa opetus haastaa itse miettimään ja opettelemaan. Tilanne näille nuorille on uusi. Myös kotimaassa oleva perhe oli usein mielessä ja suretti. Yhdelle haasteltavalle oli myös haasteellista sopeutua pieneen kaupunkiin, miljoonakaupungista lähtöisin.

Opintojen etenemisen tueksi on tarjolla ennen kaikkia samoja ohjaus –ja tukipalveluita kuin muillekin opiskelijoille. Pelkästään maahanmuuttajataustaisille opiskelijoille suunnatuista palveluista on useimmiten suomi toisena kielenä – opetusta. Kuitenkin koulutuksen järjestäjät katsovat tarpeelliseksi kehittää käytännön toteutusta ja muita opetuskielen oppimisen tukimuotoja. (Kilpinen 2009, 85.)

Koulun haasteena on huomioda perheet moninaisine taustoineen. Koulutusjärjestelmät, oppilaan ja opettajan roolit, opetusmenetelmät- ja suunnitelmat ovat erilaisia eri maissa. Oppilaitoksella onkin haaste huomioda erilaiset perheet moninaisine

taustoineen. Koulujen väeltä vaadintaankin tavallista enemmän aikaa ja paneutumista, esimerkiksi monikulttuuristen perheiden kanssa viestinnän ja vuorovaikutuksen saralla. (Karhuniemi Terhi 2013, 74.)

H3 *"Suomessa opettajat juttelevat, meillä vain opettivat ja ei voinut sanoa jos ei ymmärtänyt, voitiin lyödä"*

H4 *"Talvi vaikea ja kesällä valoa – ei saa nukuttua"*

H3 *"Eri tavalla opiskella"*

6.5 Tulevaisuuden suunnitelmat

Kaikki haastateltavat halusivat saada opinnot päätökseen ja ammatillisen tutkinnon. Jokainen haastateltava toi esiin sen, että töitä täytyy tehdä kovasti jotta tutkinnon saa suoritettua. Työpaikan saaminen oli lyhyen ajan tavoite, kunhan opinnot on suoritettu. Myös kaikille haasteltaville oli tärkeää perhe. Haastateltavat joille ei vielä ole perhetä, haluavat myöhemmin puolison ja lapsia. Jokainen haastateltava sanoi haluavansa jatkaa opintoja jossain vaiheessa, myöhemmin.

H3 *"haluan lääkäriksi, joo tiedän vaikeaa mutta rappu rapulta. Ensin lähihoitaja, sitten sairaanhoitaja ja lääkäri. Pitää opiskella kovasti."*

H4 *"haluan että lapsista kasvaa hyviä ihmisiä ja saavat opiskella. Haluan myöhemmin sosionomiksi ja saada työpaikan. Pitää opiskella kovasti. Suomea ja englantia. Pitäisi saada rauha opiskella."*

H5 *"haluan työpaikan, vaimon ja lapsia. Pitää saada kielikoe läpi ja tehdä tehtäviä."*

H1 *"haluan hyvän työpaikan, auton, perheen ja omakotitalon, pitää opiskella ahkerasti"*

7 JOHTOPÄÄTÖKSET

Tässä luvussa käyn läpi niitä teemoja, jotka nousivat keskeisimmiksi nuorten haastatteluissa. Näitä olivat suomenkieli ja erilainen koulumaailma kuin kotimaassa. Johtopäätöksien tarkoituksena ei ole niiden yleistettävyys koskemaan kaikkia maahanmuuttajataustaisia nuoria, koska kyseessä on tapaustutkimus ja se on toteutettu kvalitatiivisin eli laadullisin menetelmin vaan pohtia nuorten haastattelujen kautta saatujen vastausten merkitystä. Jokainen nuori toi haastattelukysymyksessä esiin suomenkielen vaikeuden ja sen että koulu omassa maassa on ollut hyvin erilainen kuin Suomessa. Opinnäytetyössäni painopiste on nuorten omilla kokemuksilla koulumaailmasta ja siitä kuinka he kokevat oman opiskelunsa.

Johtopäätösten ja teemojen avaamisessa on auttanut myös se, että olen ollut nuorten tunnilla mukana toisena aikuisena opettajan lisäksi. Tunneilla mukana olo on osa normaalia työnkuvaani. Osallistuva havainnointi sopii tässä menetelmäksi ja on avuksi tutkimuksessa, koska nuoret pitävät luonnollisena että olen mukana oppitunneilla. Osallistuin eri ryhmien tunneille ja kerroin tekeväni opinnäytetyötä. Suhteet näihin nuoriin minulla on jo olemassa joten hyvin äkkiä nuoret unohtivat minun tekevän havainnointia. (Hirsjärvi&Remes&Sajavaara, 1997, 213-214).

7.1 Tukitoimet ja nuorten kokemukset

Kaikki nuoret ovat saaneet tukea opiskeluhuollolta opintojen aikana. Koska kyseessä hyvin heterogeeninen ryhmä, on tuen tarve jokaiselle haasteltavalla erilainen. Maahanmuuttaja nuori on oikeutettu samoihin opiskeluhuollon tukimuotoihin kuin kantaväestön nuori. Vaasan ammattiopistossa maahanmuuttajataustaiset nuoret saavat myös maahanmuuttajakoordinaattorin apua ja tukea koulussa. Myös samanaikaisopetus on jonkin verran käytetty näiden nuorten kohdalla. Samanaikaisopettajana tunneilla on ollut oma oppilaitoksen suomi toisena kielenä – opettaja. Tämä menetelmä on todettu toimivaksi tavaksi tukea nuorta opinnoissa. Opettaja on tuttu S2-tunneilta ja ehkä jo valmistavasta opetuksesta. Häneltä on helpompi kysyä ja kertoa ettei ymmärrä tunnilla käsiteltävää asiaa. Tästä esimerkkinä on sana *ristiriitatilanne*

oikeusopin tunnilta. Suomi toisena kielenä opettaja opiskelijan vieressä istuessaan voi avata näitä suomenkielen kielikuvia, joita on lähes mahdoton ymmärtää sillä kielitaidolla millä nämä nuoret opiskelemaan toiselle asteelle tulevat.

Suomenkieltä äidinkielenäkin käyttäville on oppikirjojen kieli vaikeaa ymmärtää, joten siitä syystä suomea toisena kielenä opiskelijoille voi oppikirjojen kielen ymmärtäminen olla suorastaan mahdotonta. (Rapatti 2009, 76.)

Haastateltavat ovat kokeneet haasteena suomenkielen, siihen he toivoivat apua ja tukea. Haastateltavilta en saanut suoria vastauksia millaista apua he haluaisivat, johon varmastikin myös siitä että suomalainen koulumaailman poikkeaa niin suuresti heidän edellisistä kokemuksistaan koulusta. He eivät osaa vaatia elleivät tiedä mitä on tarjolla. He kokivat suomalaisen oppilaitoksen ja oppilaitoksesta saatavat opetuksen tuen opintoihin hyvänä.

7.2 Omaa pohdintaa

Haastelukysymyksistä esiin nousi kaksi asiaa, suomen kielen vaikeus ja koulun ja koulunkäynnin erilaisuus verrattuna omassa maassa käytyyn kouluun. Tässä kehittämiskohteeksi mielestäni nousi se, että oppilaitoksen koko henkilökunnan tulisi jollain tasolla olla tietoisia siitä, millainen koulutausta maahanmuuttajanuorella saattaa olla. Tällä en tarkoita sitä että, olisi kaikkien tarve tietää yksittäisen opiskelijan koulutaustaa mutta sen asia esiin tuominen ja huomioinen, että oppilaitoksessa opiskelivat maahanmuuttajanuoret tulevat hyvin erilaisesta koulukulttuurista. Myös se että, näillä nuorilla on takana ehkä hyvinkin traumaattisia kokemuksia jotka saattavat vaikuttaa nuoren jaksamiseen ja oppimiseen. Joskus huomaa, ettei nuori kovista ponnisteluista huolimatta pääse opinnoissa eteenpäin, tässä takana saattaa olla trauma joka estää oppimisen. Traumat saattavat vaikuttaa myös siihen ettei nuori saa nukutuksi ja siksi ei jaksa kouluun tulla. Myös keskittymiskyky saattaa olla huono ja nuori saattaa olla ärtynyt ja lyhytpinnainen.

Oppilaitoksissa toimivan henkilökunnan olisi varmasti myös hyvä tiedostaa se, ettei nuori itse sitä päätöstä tänne Suomeen muuttamisesta ole tehnyt. Päätöksen hänen puolestaan on tehneet ihan muut ihmiset. Myös se ettei perheillä ole tietoa suomalai-

sesta koulutusjärjestelmästä vaikuttaa nuoren opintoihin. Kotona ei ole aikuista, joka pystyisi auttaa läksyissä tai muissa kouluun liittyvissä asioissa. Tässä ei ole kyse siitä etteivät vanhemmat välitä, vaan siitä ettei heillä ole niitä tietoja ja taitoja mitä meidän kantaväestön vanhemmilla on.

Opiskelijan koulunkäyntiin ja oppimiseen liittyvissä asioissa ollaan tekemisissä myös nuoren perheiden kanssa. Tässä tarkoitetaan perheellä laajasti nuoren läheisiä. Monesti perhe on mukana nuorten asioiden käsittelyssä, vaikka nuori olisikin jo täysi-ikäinen. Kokemuksen mukaan nuoren vanhemmat ovat kiinnostuneita nuoren koulunkäynnistä ja opintojen edistymisestä. Vanhemmat pääsääntöisesti haluavat olla nuoren tukena opinnoissa. Keskeisimpiä asioita on suomalaisen koulutusjärjestelmän avaaminen, millaisia asioita opiskellaan, millaisia odotuksia tai vaatimuksia on oppilaitoksella nuoren opiskelun suhteen. Myös siitä keskustellaan miten on mahdollistetaan jatko-opinnot ja myös koulun tukimuodoista opiskelijalle jotta opinnot sujuvat. . (Anu Arvonen & Liisa Katva & Anne Nurminen 2010, 75.)

Moni suomessa asuva maahanmuuttaja nuori on käynyt kotimaassaan koulua, missä opettaja on hyvin suuri auktoriteetti. Pääsääntöisesti opetus on ollut ylhäältä alaspäin suuntautuvaa eli opettaja on opettanut ja opiskelijat opiskelleet lähinnä ulkoa, lainkaan opetusta kyseenalaistamatta. Hyvin tavallista on myös mahdollisuus siihen että fyysisesti kuritetaan niskuroivaa opiskelijaa. Niillä nuorilla jotka ovat aloittaneet koulunkäynnin ulkomailla, on vaikeuksia omaksua suomalaisen koulunkäynnin sääntöjä ja rajoituksia. (Husein 2011, 120-121.)

Allekirjoitan yllä olevan Huseinin ajatuksen mutta lisäksi havainnoin kautta olen tehnyt huomion että, maahanmuuttajataustaisilla nuorilla on varmasti vaikeuksia sopeutumista suomalaiseen koulumaailmaan. Monesti heidän omassa kulttuurissa on kirjoittamattomana sääntönä, ettei koskaan saa sanoa että ei ymmärrä tai osaa jotain asiaan. Suomalaisessa oppilaitoksessa kulttuuri on päinvastainen, opettaja kysyy ja olettaa että opiskelija vastaa rehellisesti ellei asiaa ole ymmärtänyt. Tämä asia varmasti aiheuttaa tilanteita, missä opettaja sekä opiskelija ovat ymmällään eivätkä ymmärrä toisiaan. Keskusteluyhteys myös nuoren kotiin olisi hyvä saada ja helpoin tapa siihen olisi maahanmuuttajavanhemmille järjestettävät omat vanhempainillat missä olisi tulkit mukana.

Opiskelijat hyötyisivät myös siitä, että saisivat oppitunneilla käytettävät materiaalit etukäteen. Etukäteen saatavista materiaaleista hyötyvät varmasti myös kantaväestön nuoret. Suomi toisena kielenä opettaja oppitunnilla mukana aineenopettajan tukena, olisi myös varmasti hyvä keino auttaa ja tukea sekä aineenopettajaa ja maahanmuuttajataustaista opiskelijaa.

Uskoisin että, suomi toisena kielenä opettaja oppitunneilla mukana ja oppilaitosten henkilökunnan kulttuurikoulutukset olisivat keinoja lisätä maahanmuuttajataustaisten opiskelijoiden opintojen läpäisyä ja vähentäisivät keskeyttämisiiä. Näitä kahta keinoa voi käyttää kaikissa oppilaitoksissa Suomessa ja jatkotutkimuksen hyvänä aiheena olisikin tutkia sitä miten läpäisy maahanmuuttajanuoren kohdalla lisääntyy jos ammatillisissa oppilaitoksissa kokeiltaisiiin suomi toisena kielenä opettajaa myös ammattitunneilla opettajan ja opiskelijan tukena. Tähän tehtävään sopii mielestäni suomi toisena kielenä opettaja erityisopettajaa paremmin, koska nuoret itse eivät koe olevansa erityisopiskelijoita mitä he eivät tietenkään kaikki ole. Osalla on vain haasteita suomenkielen oppimisessa.

LÄHTEET

- Arvonen Anu, Katva Liisa, Nurminen Anne 2010. Maahanmuuttajien oppimisvaikeuksien tunnistaminen Jyväskylä: PS- kustannus
- Elinkeino-,liikenne- ja ympäristökeskus 2014
- Euroopan erityisopetuksen kehittämiskeskus, 2009. Kulttuurinen monimuotoisuus ja erityisopetus, Odense, Tanska: Euroopan erityisopetuksen kehittämiskeskus
- Herttuainen, Eva 2014.Kansainväliset opiskelijat Suomessa. Teoksessa Päivi-Katriina Juutilainen, Heikki Pasanen& Merja Alanko-Turunen (toim). Arvokas ohjaus 2014. Vantaa: Multiprint, 137-138, 143
- Hirsijärvi Hilikka, Remes Pirkko, Sajavaara Paula 1997. Tutki ja Kirjoita. Tampere: Tammerpaino 2000
- Hirsjärvi Sirkka ja Hurme Helena 2009. Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Gaudeamus
- Honkanen Eija 2008.Ammatillisen koulutuksen ja erityisopetuksen kehittyminen. teoksessa Honkanen, Kaikkonen, Kotila (toim.) Näkökulmia ammatilliseen erityisopetukseen 2008. 1.painos Helsinki WSOY oppimateriaalit, 23
- Husein, Muhamed 2011 , Yhtä erilaiset, Islam ja suomalainen kulttuuri. Latvia: InPrint
- Jalava Johanna, Lehtinen Erno, Palonen Tuire, 1997.Opista hops. 1 painos. Turku: Painosalama Oy
- Kaikkonen, Leena 2008.Yksilöllisen oppimisen ja erityisopetuksen lähtökohtia ammatillisessa koulutuksessa. Teoksessa Eija Honkanen, Leena Kaikkonen, Hannu Kotila (toim). Näkökulmia ammatilliseen erityisopetukseen.1.painos.Porvoo:WSOY oppimateriaalit ,35
- Kaikkonen, Leena 2008.Yksilöllisen oppimisen ja erityisopetuksen lähtökohtia ammatillisessa koulutuksessa. Teoksessa Eija Honkanen, Leena Kaikkonen, Hannu Kotila (toim). Näkökulmia ammatilliseen erityisopetukseen.1.painos.Porvoo:WSOY oppimateriaalit, 33

Kapanen, Kantasalo, Maahanmuuttajien ammatilliseen peruskoulutukseen valmistava koulutus, sivu 24, tilannekatsaus lukuvuodesta 2008-2009, opetushallitus moniste 8/2009).

Karhuniemi Tiina 2013. Kodin ja koulun välinen viestintä. Teoksessa Anna-Liisa Lämsä (toim.) Verkosto vahvaksi. Juva:Ps kustannus

Kilpinen, Jaana 2009. Maahanmuuttajien ammatillisen peruskoulutuksen keskeyttämishavaintoja. Juvenes Print – Tampereen yliopistopaino Oy

Korhonen Vesa ja Sauli Puukari toim. Sirpa Joki 2013. Juva s. 237-238 Monikulttuurinen ohjaus ja neuvontatyö, Monikulttuurinen ohjaus ammatillisessa oppilaitoksessa

Korhonen Vesa ja Puukari Sauli toim. Eijä Syrjälä 2013. Juva s. 248 Monikulttuurinen ohjaus ja neuvontatyö, Monikulttuurinen ohjaus ammatillisessa oppilaitoksessa

Laki ammatillisesta koulutuksesta 21.8.1998/630

Laki kotouttamisen edistämisestä 30.12.2010/1386.

Mahkonen Sami 2014, Uusi oppilashuoltolaki työvälineenä. Porvoo: Bookwell Oy

Metodix. Viitattu 3.11.2014.

http://www.metodix.com/fi.sisallys/01_menetelmat/01_tutkimusprosessi

Nissilä, Martin, Vaarala, Kuukka 2006, Saako olla suomea. Saarijärvi : Saarijärvi Offset Oy

Onnismaa, Jussi 2007, Ohjaus – ja neuvontatyö. 2. painos Helsinki: Hakapaino Oy

Opetushallitus 2007, moniste 16/2007.

Opetushallitus 2014 a. Viitattu 11.10.2014.

http://www02.oph.fi/asiakkaat/seminaarit/laurila_2_190309.pdf

Opetushallitus 2014 b. Viitattu 3.9.3.9.2014. <http://oph.fi/download/140362-MaahanmuuttajaOPS-2008.pdf>

Opetushallitus 2014 c. Viitattu 11.10.2014. http://oph.fi/download/46977_S2-perusopetuksessa-esite-2008.pdf

Opetushallitus 2014 d. Viitattu 14.10.2014.

http://download/138123_Maahanmuuttaja_opetusryhmassani.pdf

Opetushallitus 2014 e. Viitattu

2.10.2014.http://www.opf.fi/koulutus_ja_tutkinnot/ammattikoulutus/amatilliset_perustutkinnot/

Opetushallitus, Edu.fi 2014. Viitattu 18.10.2014. www.edu.fi

Opetushallitus, määräys 7.3.2014 10/011/2014

Paavola Heini ja Mirja & Tytti Talib 2010, Kulttuurinen moninaisuus päiväkodissa ja koulussa. Jyväskylä: PS-kustannus

Rapatti Katriina 2009. Voiko oppikirjaan upota? –Suomi toisena kielenä – oppilas oppikirjatekstin lukija. Teoksessa Ilona Kuukka & Katriina Rapattu (toim.) yhteistä kieltä oppimassa. Keuruu: Otavan kirjapaino Oy

Schubert Carla 2009. Traumaattisten kokemusten vaikutus oppimiseen. Teoksessa Maahanmuuttajien oppimisvaikeudet. Nissilä Leena & Sarlin Hanna-Mari (toim.) Keuruu: Otavan kirjapaino oy

Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja. Valtion kotouttamisohjelma. Hallituksen painopisteet vuosille 2012-2015.

Vaasan ammattiopisto 2014. viitattu 19.10.2014.

<http://www.vao.fi/fi/opiskelijoille/informaatio?INFOIF=62>

Vaasan ammattiopisto opetussuunnitelman yhteinen osa 2012

Vaasan ammattiopisto opiskeluhoollon toimenkuvat 2014

Vaasan ammattiopisto opiskeluhoolltosuunnitelma 2014

Vaasan kaupunki 2014 a. Viitattu 23.8.2014. <http://vaasa.fi/Suomeksi/Etusivu/Tietoa-Vaasasta>

Virtuaali ammattikorkeakoulu. Viitattu 3.11.2014.

<http://www.2.amk.fi/digna.fi/www.amk.fi/opintojaksot/0709019/1193463>

LIITTEET

Liite 1

MÄÄRÄYS

7.3.2014

10/011/2014

Voimassaoloaika: 1.8.2014 alkaen toistaiseksi

Säännökset, joihin toimivalta määräyksen antamiseen perustuu:

L 630/1998, 13 § 2 mom

L 1287/2013, 13 §

Kumoo Opetushallituksen määräyksen

-

Muuttaa Opetushallituksen määräyksiä

31.3.2009 nro 6/011/2009
 5.6.2009 nro 17-21/011/2009
 11.6.2009 nro 22-29, 31-32, 35/011/2009
 17.6.2009 nro 30, 33-34, 36-37/011/2009
 18.12.2009 nro 57/011/2009
 19.1.2010 nro 2, 5, 7/011/2010
 20.1.2010 nro 1, 3-4/011/2010
 27.1.2010 nro 8/011/2010
 10.2.2010 nro 12-13/011/2010
 17.2.2010 nro 16-19, 21/011/2010
 24.2.2010 nro 22, 24-25/011/2010
 3.3.2010 nro 26-27, 29-30/011/2010
 10.3.2010 nro 31-32/011/2010
 24.3.2010 nro 33, 35/011/2010
 21.4.2010 nro 36-37/011/2010
 5.5.2010 nro 38/011/2010
 19.5.2010 nro 39/011/2010
 23.12.2011 nro 38/011/2011
 26.3.2012 nro 20/011/2012
 13.6.2012 nro 24/011/2012
 16.5.2013 nro 20/011/2013
 5.7.2013 nro 24/011/2013

AMMATILLISTEN PERUSTUTKINTOJEN
 PERUSTEET
 Opiskeluhoito

Opetushallitus on päättänyt muuttaa tällä määräyksellä (liite) kaikkien ammatillisten perustutkintojen perusteista (opetussuunnitelman ja näyttötutkinnon perusteet) luvun 8 Muut määräykset kohdan 8.7 Opiskelijahuolto.

Määräystä on noudatettava 1.8.2014 alkaen ammatillisessa peruskoulutuksessa. Koulutuksen järjestäjän tulee laatia ja hyväksyä opetussuunnitelma oppilaitoskohtainen tai useamman oppilaitoksen yhteinen opiskeluhoito-suunnitelma noudattaen, mitä tässä ammatillisten perustutkintojen perusteissa on määrätty.

Koulutuksen järjestäjä ei voi jättää noudattamatta tätä määräystä tai poiketa siitä.

Pääjohtaja

Aulis Pitkälä

Opetusneuvos

Aira Rajamäki

LIITE

8.7 Opiskeluhoito

Liite 2.

Guidelines – Interviews

Checkpoints and questions in Finland

1. Competence and qualifications in the home country.
 - What schools did you go to in your home country?
 - What schools have you gone to in Finland?
2. Social relationships to family members.
 - Where is your family?
 - With whom did you come to Finland?
 - From which country did you come to Finland?
3. Competence and qualifications in other countries.
 - Have you worked in Finland yet?
 - What would you like to work with in Finland?
4. What is she/he doing in the receiving country?
 - What do you do now? study?
 - Experiences?
5. How is the system dealing with competence and qualifications?
 - Do you have knowledge / competence that can be approved in Finland?
 - Competence tests
6. Hurdles?
 - What hurdles do you think you have had?
7. Experiences with employers?
 - Where have you worked? In Finland? Home country?
 - What kind of work practice do you have? in Finland? Home country?
 - What is the reason for your experiences, in your opinion?
8. Future plans?
 - What would you like to do in future?
 - How do you think you will achieve the plans?